

Brev från Cosmos



Det finstilta

Villkor

Genom att läsa den här texten eller få den uppläst har du inte gått med på någonting alls. Vi uppmuntrar till måttlig motion, gott te, mer kakor och en positiv inställning. I händelse av vadsomhelst är alla i redaktionskommittén kroniskt oskyldiga (botemedel mot detta är ej att vänta). För övrigt anser vi inte att Kartago behöver förstöras. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Mauris elementum rhoncus arcu. Nam aliquet, erat nec tincidunt ultricies, arcu felis tincidunt quam, id tincidunt mi urna eu diam. Phasellus eget diam eu sapien faucibus blandit ac nec nibh. Praesent in facilisis justo. Phasellus et nibh vitae ante pretium rhoncus. Vivamus aliquet massa eget tortor blandit commodo. Suspendisse viverra interdum purus, et porttitor mauris dictum et. Nam ut nibh non risus cursus pulvinar eu sed neque. Nunc sagittis porttitor fringilla. Sed sagittis ipsum nisi, nec blandit sapien sodales at. Praesent elementum dictum sapien, sed interdum tellus ultricies non. Quisque vel varius justo, ac mollis turpis.

Redaktionskommittén

Bakom den här publikationen ligger ett antal engagerade entusiaster på lur och väntar — titta bakom skärmen så kanske du ser någon av dem. I analfabetisk ordning är Patrik Centerwall, Jonna Bergström, Peter Bengtsson och Sandra Petojevic alla något i överkant entusiastiska. Vi hoppas ni har mycket nöje av vår novelltidskrift!

Upphovsrättsinformation

Novelltidskriften "Brev från Cosmos — volym 16", ansvarig för utgivningen är redaktionskommittén. Inkluderade verk © respektive upphovspersoner.

- Framsida: © 2025 Peter Bengtsson
- Novell: Dagen efter © 2024 Moa Råhlander
- Novell: Tills döden skiljer oss åt © 2024 Victoria Niwhede
- Novell: Jag vaknar och vet inte när jag är © 2024 Björn Engqvist
- Novell: Katalysator © 2024 Fredrika Furehill
- Slutillustration till *Dagen efter* © 2025 Moa Råhlander
- Övriga illustrationer till noveller © 2018,2025 Aleksandra "Sandra" Petojevic

Utgivning

Publikationsdatum 2025-05-02

Göteborg, Sverige

ISSN: 2002-6870

Innehåll

Det finstilta.....	2
Förord.....	4
Författarpresentationer.....	5
Dagen efter av <i>Moa Råhlander</i>	7
Tills döden skiljer oss åt av <i>Victoria Niwhede</i>	19
Jag vaknar och vet inte när jag är av <i>Björn Engqvist</i>	25
Katalysator av <i>Fredrika Furehill</i>	29
Bokrecensioner.....	37
Diverse nyheter.....	43
Västsvenska föreningar för science fiction och fantasy.....	44
Kalendarium.....	46
Adjöss och tack för fisken.....	47

Förord

Vänner av noveller!

Ni håller troligtvis inte ett nytt nummer av Brev från Cosmos i handen när ni läser det här, men ni kanske håller en mer eller mindre smart telefon eller läsplatta i handen som visar det senaste numret. Det är gott nog, och när vi tänker på det, rena rama science fiction hur mycket vardag det än har blivit.

Det här numret innehåller fyra noveller från Club Cosmos senaste novelltävling – helt logiskt novellerna som hamnade på plats ett till fyra. Novellerna skulle fånga upp två teman: jubileum och platina, vilket man kan gissa beror på att Club Cosmos förra året fyllde 70 år och firade platinajubileum (inte att förväxla med platinabröllop, som firas när man har varit gift i 80 år – men eftersom det var platina och inte platinajubileum som var temat så är det alltså helt i sin ordning om ett platinabröllop firas i någon av novellerna).

Med dessa ord vill vi önska er alla trevlig läsning i detta sextonde nummer av Brev från Cosmos. Vi syns i framtiden – kanske till och med när den här lilla tidskriften firar sitt platinajubileum!

– Redax

Författarpresentationer

Moa Råhlander

Moa Råhlander arbetar som arkeolog och forskar om glashantverk under första millenniet. Som forskare är hon publicerad i bland annat *Archaeological Review from Cambridge* och *Fornvännen*. Hon har även skrivit delar av Birkamuseets nuvarande utställning. Som vetenskapsillustratör har hon ritat till böcker på svenska, engelska och franska samt för utställningar på både Birka och Historiska museet.

”Jag skriver sci-fi för att få trevligare hjärnspöken, annars får jag dras med samma döda vikingar hela dagarna. Space opera var så långt jag kunde komma ifrån arkeologin.”

Ändå kommer man inte så långt, eftersom världsbygget 'Kreegan' har beskrivits som 'Klingoner mötte romarrikets juridik och gillade det'. Det är en värld full av orättvisor, fördomar, färggranna cocktails, feta papegojor och världsliga problem i skuggan av inbördeskrig.

YouTube: www.youtube.com/channel/UC48cfuS0vvr9bzdW99dpTbw

Instagram: [Kreeganscifi](#)

Till det här numret har Moa bidragit med novellen [Dagen efter](#).



Victoria Niwhede

Victoria bor med sin blivande man nära havet. När hon inte skriver så tar hon långa löpturer, bakar bröd eller sträck-tittar på Wahlgrens värld. Hennes exhibitionistiska sida får sitt utlopp genom improvisationsteater som hon utövar varje vecka. Hennes skrivande rör sig ofta inom temana skräck, mystik och svåra dilemman.



Till den här novelltidskriften har Victoria bidragit med novellen [Tills döden skiljer oss åt](#).

Björn Engqvist

Björn Engqvist, född 1972, försöker ofta skriva så lite som möjligt i hopp om att läsaren ska uppskatta att få lista ut saker själv utan att behöva få allt förklarat för sig. I själva verket är det oftare som läsaren tycker att Björn bara inte har så mycket att säga. I novellen *Jag vaknar och vet inte när jag är*, som Björn medverkar med i detta nummer, får vi inte veta särskilt mycket om vad som har hänt och ännu mindre om vad som händer just nu, men så är det heller inte så mycket någon hinner tänka på nio minuter.

Björn gett ut den ganska uppenbart självbiografiska kortromanen *En fantastisk dag i maj* om en litteraturstudents vandringar i Lund (och sitt eget huvud) under några intensiva veckor 1995.



Webbsida: 673a5cd456a29.site123.me

Till den här novelltidskriften har Björn bidragit med novellen [*Jag vaknar och vet inte när jag är*](#).

Fredrika Furehill

Fredrika Furehill är 19 år och går på folkhögskola i Jönköping. Hon har en tendens att skaffa fler intressen än hon hinner med, däribland skrivandet. Ända sedan hon var liten har science fiction och fantasy varit mycket lockande genrer, av den enkla anledningen att man då inte behöver vara realistisk hela tiden. *Katalysator* är hennes andra novell som lyckats slingra sig ut ur skrivblockspärmarna och in i *Brev från Cosmos*.



Till den här novelltidskriften har Fredrika (som ni sannolikt redan lurat ut) bidragit med novellen [*Katalysator*](#).

Dagen efter

av Moa Råhlander



Illustration: Sandra Petojevic

”Skål!” Bägarna slog ihop med ett klongade ljud och de drack under rymdhavet. En servitris med mörka ögon och blå hy fyllde Scaros bägare innan han hunnit sänka den. Leende höjde han den till tack. *Kejsarens gästfrihet kunde man inte klaga på*, tänkte han och såg över salen. Ruiner av sotiga murar reste sig runt dem. Om det inte varit för ett svagt återsken av neonljus på klipporna över kraterstaden, skulle man kunnat tro att de var vid fronten och inte ett par hundra meter från Medeams nöjeskvarter. Ölet flödade och tjänstefolket var klädda som krigsfångar. Saknade kejsaren fältlivet från sin gyllene bur?

”Har någon sett bruden?” ropade Erriana över sorlet.

”Tror du hon är här?” svarade någon annan.

”Det här är ju hennes bröllop också? Inte bara hans jubileum”, svarade Erri.

Scaro skrattade. ”Jag kan inte tänka mig att kejsaren vill utsätta sin brud för oss!” utropade han, litet för högt i sin dryckenskap. Decurion vid bordet intill gav honom en ilsken blick som säkert betydde att han borde föregå med exempel. Det tänkte han göra också! Scaro vinkade till en servitris och drog henne närmare med ett flin. ”Kan du hitta en kanna vin åt oss? Jag börjar tröttna på öl ... Öl är inget för kejsarens rytteri”, sludrade han och stack en spintriae-pollett i flickans uringning.

När hon försvann dök Erris ansikte upp framför honom. ”De där är till truppen”, påpekade hon bistert.

Han skrattade bara.” Det är vinet också! Var inte tråkig, Erri! Grip en pojke och ha litet trevligt för en gångs skull, optio!”

Hon visade tänderna och han tittade på dem med ett dumt leende. Hon var vacker när hon var arg, såg inte mycket ut till vardags, men när hon la öronen bakåt och visade tänderna? Då såg hon tamejtsan ut som en riktig kregan, tillräckligt för att han kunde låtsas det i alla fall. Han var tvungen att hålla emot för att inte kyssa henne. Skulle hon bita om han gjorde det? Bara ett sätt att få veta! Han grep hennes bakhuvud, men innan han hunnit öppna munnen skallade hon honom. Han flämtade efter luft då han försökte stoppa det svarta blodet som forsade ur näsan.

”Du är full, decurion!” röt hon och han skrattade.

”Klart jag är! Spelar det någon roll? Du är ju nykter, optio!” ropade han med ett skratt och tittade på händerna, svarta av hans eget blod. Han torkade dem på bordsduken som redan var fläckig av utspillt öl. Erri räckte honom en servett. När han tryckte den mot näsan såg han ett leende på hennes läppar; hade hon uppskattat hans närmade i alla fall? Dårskap, hans pilus skulle rappa honom om han blev påkommen med tassarna på sina egna soldater.

Scaro vände blicken ut i salen och med ett skratt pekade han ut en reslig yngling. ”Där, storkommendörens springpojke! Vi kan hålla fast honom om du vill pröva kejsarens smak!”

Hon höjde varnande fingret. ”För högt! Han hör dig, decurion!”

”Än sedan! Litet humor måste väl pojken ha? Jag tror han skulle uppskatta en kvinnas hand som omväxling. Eyy! Grabben!”

Erri försökte stoppa honom, men Scaro värjde sig och såg storkommendörens adjutant sträcka på halsen för att se vem som ropat.

Ossian, alltid hjälpsam, fyllde i med mullrande stämma: ”Ja, precis du! Hit! Decurion vill prata med dig!” bälgade knekten.

Scaro och Erri var högröda då adjutanten steg fram till bordet. Ynglingen var proper, med vita handskar och silverkantad kaftan. Han såg från den ene till den andra med rynkad panna. ”Ja, decurion?”

Tungan var fasthäftad vid gommen, men Erri skyndade sig svara: ”Missförstånd, centurion. Vi förväxlade er med någon annan.” Hon log med hela ansiktet.

Grabben kunde inte ens vara myndig, men bältet glänste av utmärkelser. Han plirade sammanbitet på dem. ”Nåväl. Leve Kreegan.”

”Leve Kreegan!” svarade de ivrigt. Scaro brast i gapskratt så fort adjutanten svepte vidare.

Erri ruskade honom. ”Det där var inte det minsta roligt!” fräste hon, men kunde inte hålla undan flinet.

”Du skrattade så jag går fri!” flämtade Scaro.

Ossian höll ut handen och grymtade: ”Jag vill gå, kan jag få en pollett?”

Scaro såg på den valkiga näven. ”Varför gå när Kreegan bjuder? Kan inte tänka mig att du får lika kul för en pollett i kväll?”

Ossian höll fortfarande ut handen. ”För mycket oväsen. Jag vill ha ett tyst rum och en ren flicka. Du gav ju serveringsflickan”, påpekade han.

Även drucken tvekade Scaro, stallknektens begäran lät som ett krav. Polletterna var för soldaterna, men Ossian knegade hårdare än de flesta. Scaro stack handen i väskan och langade över en silverfärgad pollett. ”Då ses vi i morgon på hotellet då.”

”Tack, decurion!” Ossian försvann innan någon hann klaga.

Scaro vände blicken mot Erri för en avbasning men hon nickade bara. ”Lika bra. Han skrämmer mig. Kan inte låta bli att gilla honom, för han gör sitt bästa, men vettetusan va’an tänker. Inte helt med liksom.”

Scaro nickade. Han förstod vad hon menade. Jätten menade väl, men var svagsint och hade svårt att förstå sammanhang. Det var väl därför flottan satt honom till stallknekt. Ryttare kunde han aldrig bli, för han vägde minst femtio kilo för mycket.

Salen lystes upp av ett eldklot och soldaterna skrek förtjust då en trupp eldkonstnärer dansade genom hallen. Erris leende var bortblåst och Scaro grep hennes arm.

”De är snart borta”, lovade han.

Hon ruskade sig. ”Det e’ för mycket! Hela stället luktar brandrök redan ...” hon grimaserade och spottade på golvet. ”Ossian hade rätt idé. Varför festa i ett utbränt palats när det är tjugo minuter till strippen?”

”De stannar aldrig länge, titta! Nu kommer akrobater istället!” Han pekade samtidigt som trummor började spela. Akrobaterna bar röda snörkjolar och kropparna var målade silverblå så ljuset speglade i dem. Scaro föll in i jublet från den upprymda truppen då akrobaterna hoppade på borden i en dans som måste vara mer koreograferad än den såg ut. Erri försökte säga något, men Scaro hörde inte över musiken. På muren reste sig tre försångare. De ledde festen i en rytande kampsång som ekade mot kratern och steg mot rymdhavet. Högt däruppe blinkade ljuset från tre moderskepp; Aeolus Vulcan, Tethys Nephelai och kejsarens egen Themis Constantia.

Scaro skrålade så han knappt märkte när en silverfärgad figur voltade förbi på bordet. Hurraropen ekade när en försångare, blank av svett i den ljumma natten skrek ut frågan om de kunde sjunga så stackarna i tjänst däruppe hörde dem.

Erri ryckte Scaro i armen, skakade honom tills han böjde sig så hon kunde skrika i hans öra. ”Det är vattenorgeln vi levererade! Jag går och ser på när den spelar.”

Scaro gjorde handtecknet för grönt ljus och såg option bana väg genom folkmassan.

* * *

Vid Ardor och alla hans handräckare, vilken huvudvärk! Scaro kämpade för att räta sig, men mådde illa och världen snurrade så han sjönk tillbaka i sängen. Vad tusan hade han gjort igår? Minnet av det utbrända palatset. Tjugofemårsjubileet av kröningen. Kejsaren firade som om de var i krig, triumftåg och bröllop. Igår red man i kejsarens parad och idag mådde man som man förtjänade. Med huvudet i ett hav av kuddar stirrade Scaro på taket där en skärmsläckare av gyllene fiskar simmade genom blått vatten. Leendet växte på läpparna. Det var ett bättre hotellrum än hans eget. Blicken sökte sig ut genom fönstret. I bleka morgonljuset blinkade fortfarande lamporna över Crash Palace. Rymdflottans inofficiella hemmahamn såg alltid annorlunda ut dagen efter. Genom djungeln av neonskyltar glittrade kratersjön med sina vita stränder och längs gatorna stapplade festivalfulla figurer på väg mot bättre dagar.

På nattduksbordet låg ett främmande föremål. Han sträckte sig efter det. Det var som en oval skål av tunn perforerad metall. I botten satt en glaspärla fäst med svart silikonband.

Leendet växte. En mutamask från den svarta uniformen, kejserliga livvakten. Scaro höll masken mot ansiktet, frestad att pröva att fatta pärlan med tänderna för att hålla den på plats. Han svor över att han inget mindes. Elittrupper av den kalibern måste ju ha stamina! Det var en natt han ville minnas! Någon rörde dörrhandtaget och Scaro kastade tillbaka masken på nattduksbordet.

Fantasier kraschade när blicken landade på kvinnan som kom genom dörren. Scaro hade räknat med en soldat av sitt eget folk, en högre kvinna med platt mage och snaggat hår. Den här kvinnan var kort

och kurvig. Rosa läppar log mot honom under en kaskad av lockigt, mörklila hår. Innanför den guldfärgade morgonrocken skymtade klarblå hud.

”Ursäkta, soldat. Min väninna behövde sova ... jag hoppas du inte misstycker att jag tar över?” fnittrade hon och gled upp på sängkanten bredvid honom. ”Jag har en huvudvärkstablett åt dig...”

Scaro ryckte till då feberheta lår nuddade hans sida. Andlöst stirrade han på henne. Aldrig i sitt liv hade han sett en sådan varelse, så han trodde inte sina ögon. Osäker om hon var en illusion eller en automat makade han sig bakåt.

Försiktigt fuktade hon läpparna. ”Vill du att jag hämtar Catiana igen?”

”Vad är du för något?” frågade Scaro upprört.

Hon såg förvånad ut men ansiktet sprack upp i ett leende. ”Jag är weelaij”, svarade hon och sträckte fram glaset där huvudvärkstabletten bubblade.

”Du är inte en automat?”

Hon skakade på huvudet. ”Nej ... Det här är blå tuppen. Inga robotar här, jag lovar! Känner du inte hur varma mina händer är?”

Han fick grepp om glaset och hon böjde sig fram för att kyssa hans kind och vidare nedför halsen. Scaro tömde glaset med darrande hand medan hon knöt upp morgonrocken. Hundra tankar snurrade i det värkande huvudet. Blå tuppen? Hur hade han ens blivit insläppt här?! Inkastare på sämre ställen hade gett honom nobben. Hur skulle han betala? Var det ett dåligt skämt? Han tittade på armen för att kolla tiden. Där loggarmbandet brukade sitta fanns bara en blek rand i solbrännan. Hon tog glaset när han la handen för munnen. Han kände sig sjuk, det knöt sig i magen, men han försökte hålla emot. En varm hand grep hans axel. Hon pekade mot glasdörren till duschkabinen. Scaro hann med nöd och näppe in i duschhytten innan han spydde mot väggen. Hulkande föll han på knä medan magen vände sig. Han blundade då hon sträckte sig efter duschmunstycket för att spola av väggen. Scaro hade aldrig skämts så mycket i sitt liv. Hur tusan hade han hamnat i det här? Han spottade i vattnet och rätade sig plågat.

”Känns det bättre? Jag kan ordna en ny huvudvärkstablett åt dig ...”

”Förlåt. Jag ...”

”Schss, bry dig inte om det. Du spydde ju inte på mig!” kvittrade hon. ”Händer oftare än du tror, blanda inte Verena och alkohol ... och ja: minst tolv timmar mellan doser.” Varma händer masserade hans rygg. ”Åh, vad spänd du är ... Det finns en engångstandborste i toalettskåpet om det känns bättre? Så ordnar jag en ny tablett.”

Ostadigt tog Scaro de tre stegen till toalettdörren. Medan han borstade tänderna stirrade han på en blommig korg på handfatet. En minibar av kondomer, starksprit och små paket smaksatt glidmedel. Hur skulle han komma härifrån? Sanningen var nog bäst, innan det blev dyrare än det redan var. När han kom ut trycktes ett nytt brusande glas i handen. Han drack en klunk innan han kände fingrar på sina lår och studsade baklänges. Handen skyddade skrevet.

”Nej! Det är bra! Jag ska tillbaka i tjänst! Behöver betala och pallra mig hem till min trupp!”

Hon såg upp på honom. ”Det är betalt till i morgon ... minns ni inte? Mår ni bra?”

Scaro skakade på huvudet. Hon kom på fötter för att leda honom till sängen. ”Låt tabletten verka och oroa er inte. Rummet är betalt!” Hon lyfte en svart uniform från golvet. ”Jag viker den här åt dig.”

Scaro bleknade. Det där var inte hans uniform. Hade han haft den på sig? Bältet hon la över stolsryggen var ju hans. *Varför hade han en svart uniform? Var hade han fått den ifrån?* Han stirrade ordlöst på henne medan hundra tankar snurrade i huvudet. Den svarta uniformen, kejsarens garde var kejsarens vapenbröder. Scaro kunde inte ens söka dit. Han var för kort. Hade han stulit den? Nej, så full hade han inte varit, och hur stal man uniformen av en kejsarliga livvakt?

Flickan kämpade för att behålla sitt professionellt obekymrade leende medan hon studerade hans nollställda ansikte. "Vill du titta på något? Morgonnyheterna?" frågade hon och tog fjärrkontrollen.

När han nickade klättrade hon upp bredvid honom i sängen. Taket lystes upp av projektorn. "Oroligheter utbröt under kejsarens tjugofemårsjubileum i natt. En person föll från en högre våning och landade framför kejsarens tron."

Övervakningsfilm från festhallen visade hur en halvnaken mans kropp slog ned i stenläggningen framför kejsarens fötter, innan kameravinkeln doldes av livvakter i svarta uniformer. "Den mördade har identifierats som Hado Sen Ian, jordbruksminister från Urbs Victrix." Bilden ändrades till en vy utifrån. Blå-röda lampor från utryckningsfordon blixtrade utanför huvudentrén. Scaro svalde och tittade hastigt ned på händerna.

"Mår du bättre?" frågade flickan och smekte hans hjässa.

Scaro skakade på huvudet och studsade till när något smällde. "Hörde du det där?" frågade han vildögt. Det hade varit ... Inte ett skott, vad var det?

Plötsligt ryckte det i dörrhandtaget. Dörren slogs upp med en skräll och enorma vita tassar hasade över tröskeln. Klor skrapade mot dörrkarmen då en jättelik aelurier trängde sig in. Bakom honom följde två svartsvepta gardister i matta masker.

Scaro flög upp i naken givakt vid åsynen av den rovdjurslike officeren. *Aelurier var alltid officerare*, hann han tänka.

Det ryckte i främlingens vita morrhår då han synade Scaro. Blicken fastnade vid tatueringen av en stridsbest på gäddhänget. "Ni är inte en av mina. Namn och rang? Tack!" Rösten var så där gäll som aelurier blev när de talade basic: "Idag, soldat!"

"Decurion Scaro Caius Portius, elfte legionen under DeSar!"

Aeluriern rynkade nosen. "Nå, om man inte har naturlig fallenhet för ledarskap får man väl använda mat istället", konstaterade han med en blick på Scaros kärlekshandtag, så vände han och trängde sig ut igen. Dörrkarmen knarrade mot skuldrorna. Vakterna såg på Scaro genom muta-maskerna innan de följde efter. Dörren slog igen med en skräll.

Scaro stirrade. "Var det där kommandör Hunneru?" frågade han samtidigt som de hörde nästa dörr smällas upp.

Flickan vände blicken mot honom. "Va? Nej. Det där var kejsarens gardeskaptan..." svarade hon. Det blev ju uppenbart att Scaro inte var en av kejsarens vakter.

"Tror du han kommer tillbaka?" slapp det ur Scaro.

Flickan fnittrade. "Om han går skallgång *här*, då har han nog större problem än er..."

"Jag ...behöver gå!" Scaro började leta efter sina underkläder och hon visade på stolen. Hans lediguniform fanns också i högen. Den svarta lämnade han, men hon protesterade: "Vi kan inte ansvara för er uniform. Den måste ni ta med er."

"Men, den är ju inte min!"

"Det är inte vårt problem."

Han vek den svarta manteln runt rustnings-handskar, dok och mask. "Okej, men, har ni tagit mitt loggarmband i pant?"

"Kolla kassaskåpet, vi tar inte pant här." Hon pekade, säkerhetsskåpet stod öppet.

Bältesväskan låg där och Scaro rotade genom den. Klentroget inspekterade han fyra tunga polletter han inte kände igen. De bar tre krönte trianglar på ena sidan och texten '*för extraordinär tjänst till Rikets säkerhet*' på andra. Inget loggarmband. *Ardor!*

Flickan log. "Man får tre dagar här för en platinapollett, så du kan stanna om du vill ... lämnade du loggen hemma?"

"Ardor heller! Jag har blivit akterseglad en gång, aldrig mer! Jag måste hem." Med byltet under armen steg Scaro ut i korridoren. Aeluriern stod med ryggen till vid en annan dörröppning.

Innanför stod en karl böjd för att kunna se ut. "Han är orolig för mig! Är det vad du säger?" mullrade jätten sarkastiskt. Leendet blottade vassa tänder. "Om du berättar vart jag e, kattskrälle! Kommer ja' doppa dig i poolen lika många gånger som hororna här tvingat mig duscha!" hotade jätten med ett skratt. När han såg Scaro rynkades det ärrade ansiktet. "Var tror du att du är på väg?!" röt han, vilket fick aeluriern att tystna och se sig över axeln.

Scaro stelnade inför officerarna. Kreganen som stod böjd för att få ögonen under dörrkronan var ett monster i femtioårsåldern. Med illa rekonstruerat ansikte och protes för ena ögat.

"Jag behöver tillbaka till min trupp!"

Jätten fnös. "Är du inte en av mina?"

"Jag hör till elfte."

Ett mullrande skratt bröt fram ur jätten. "Ah ... det är därför du är så kort!" Han gjorde en sarkastisk honnör med handprotesen. "Nå! Hälsa storkommendören från mig!"

Scaro skyndade därifrån så fort han kunde.

DiollaSol var ett typiskt permissionshotell. En sjaskig femvåningsbyggnad där folk stod och hängde på balkongerna. De kunde väl inte alla stå och röka?

Ossian väntade på honom i korridoren. "Decurion! Vart har ni varit", frågade knekten i en ton Scaro inte uppskattade.

Men, den fick honom att stanna upp. "Varför frågar du det?"

"För varken du eller Erri kom hem igår! Nån av er måste ju hålla fortet! Fem av våra pojkar sitter i fyllecell och polisen lämnar inte ut dem till mig!"

Scaro kände munnen bli torr. Option var inte den som låg på sofflocket. Hon brukade vara nykter till siste man fallit i säng, och vaken innan hotellet städat poolen. "men, vart kan...?"

"Hur oansvariga är ni?! Måste ju fatta att ni inte kan lämna mig att hålla ordning här?"

Scaro blinkade, skakade på huvudet åt respektlösheten och trängde sig förbi in i sviten. I uppehållsrummet satt en grupp ryttare och spelade kort.

En ljushyllt kvinna, Tullia, höjde blicken och log. "Här kommer den saknade decurion! Vi trodde nästan du föregått med exempel och deserterat!" Karlarna runt henne skrattade och hon fortsatte med stärkt mod. "Vi har redan planerat vad vi skulle göra! Byta bransch och starta helpassionat! Passionsverket!"

Kamraterna flinade. "Jag tycker fortfarande det borde va' Fuckförbundet!"

"Om vi inte hittar lokal vid gamla rospalatset. Då måste det heta Trosornas palats!"

Scaro ignorerade skämten. "Vet någon av er var option är?"

"Ingen aning! Ser vi ut att ha saknat barnvakten?"

"Grabbarna som sitter i fyllecell gör nog det. Marcus, kolla var Erri är."

"Jag vet inte, decurion."

"Jag frågade inte var du tror att hon är. Kontrollera det!"

"Henneslogg är avstängd, decurion. Stängdes av igår, samtidigt som din..."

Scaro drog en hand genom håret, hade kanske Erri hans loggarmband? Han suckade. "Känner någon av er kommissarie Tulpan? Människan vid militärpolisen?"

”Den som ser ut att kunna gå av om det blåser? Jag har agerat närskydd åt honom”, sa Tullia.

”Kom och ring upp honom åt mig.”

Hon höll inne frågan varför han inte ringde själv, kom på fötter och höll upp loggarmbandet mot decurion.

”Vem är detta?” svarade kommissarien utan krusiduller.

”Decurion Scaro genom en soldat. Jag har blivit av med mitt loggarmband. Kan ni lysa och spärra det?”

”Nåväl. Jag skickar ett låneband. Var det något annat, decurion?

Scaro grimaserade. *Var skulle man börja?*

I andra änden hörde han kommissarien utropa: ”Låt honom inte stiga ur! Och upprepa att jag inte bryr mig vem han är! Ursäkta ... hela stan har förlorat vettet.”

”Jo ... min optio är borta, kan du lysa henne med? Och så är fem av mina pojkar i fyllecell...”

”Jag trodde rytteriet var torrt!” skrockade kommissarien.

”Kan du?”

”Visst, jag plockar ut dem åt dig. Har ett gäng fyllbultar här som jag kan lämna i utbyte ... EY! Du! Visa mig dina vänner så skall jag berätta vem du är! ... ursäkta. Drummeln verkar tro att vi är lika lättmutade som lokalpolisen. Frågar om jag vet vem han är; när han delade fordon med en grabb som e så påtänd att han babblar oavbrutet men inte vet vad han heter, och en kille utklädd till haj som vägrar snacka.”

”Men, du ...?”

”Visst, plockar ut dina grabbar. Om de nyktrat till får du tillbaka dem. Något annat?”

Scaro såg på det svarta byltet under armen. ”Nej. Tack, kommissarie.”

”Vi måste alla göra vårt bästa för att hålla reda på den här stan. Jubileet gör dem galna”, muttrade kommissarien och la på.

Tullia studerade byltet under decurions arm. ”Är det där vad jag tror det är?”

Scaro svarade inte. ”Såg någon Erri lämna festen?”

”Nej, vi antog att hon gått tidigt eftersom du stannade.”

Tullia visade tänderna. ”Tänker du lämna oss?!” frågade hon anklagande.

Scaro blinkade förvånat, ”Vad menar du?”

”Igår söp du med kejsaren och idag har du den svarta?!”

Scaro försökte ställa följdfrågor. De dränktes i sorlet när ryttarna kom på fötter och slet byltet ur hans famn. Masken gick från hand till hand medan de prövade manteln. Den var för lång för dem alla. Någon frågade om han skulle få den fällad.

”Ni ser väl att den inte är min!”

De blev tysta och stirrade på honom. Sakta samlades uniformen och veks ihop på bordet bredvid kortspelet medan Scaro förklarade vad som hänt.

Det var tyst, så sa en reservryttare: ”Du måste gå till Rosornas och lämna över dig själv ... säg att du blev drogad på festen.”

Tullia nickade. ”Du blev säkert det. Kejsaren var inte nykter heller. Han sköt sin svåger.”

”Jag tror inte han visste att det var hans svåger.”

”Åjo! Frågade vad han hette först!”

Scaro skakade på huvudet, men Ossian höll med ryttarna. ”Du måste gå. Det kan ju ha hänt flera; det kanske har hänt Erri.”

Scaro skämdes att Ossian såg det före honom.

Uniformen tryckes ned i en plastkasse och sju man skuffade honom med sig nedför backen mot de fina kvarteren nära kratersjön. Men, genom palatsets huvudentré behövde han gå ensam. När han tvekade propsade de honom att fortsätta. De ville se honom anmäla sig, innan de drog vidare att söka hyrlokal för 'Trosornas palats'.

Männen i vaktkuren såg trötta ut då Scaro inte hade bokat tid. När de frågade vem han ville träffa var han heller inte säker. De brydde sig däremot inte om att han saknade loggarmband, och skannade hans nacke utan att ens fråga.

Mannen med handskannern såg på skärmen: "Okej. Söker du din kommendör?"

Scaro bytte grepp om plastpåsen med svettiga händer. Han fick inte fram ett ljud men nickade. Hellre det än behöva möta aeluriern igen.

En trabéisk gubbe ledde väg genom palatset. Scaro såg sin spegelbild i spegelgångarna. Svetten glänste och både det mörka håret och de långa öronen slokade. Han ruskade sig. *Tänk positiva tankar! Ardor! Borde vaxat upp håret.*

Gubben ledde honom till ett sovrum stort som en förläggning med fönster från golv till tak. Utanför skymtade en välvårdad innergård mellan klättrande blå wisteria.

Scaro stelnade när han såg ryggtaflan av aeluriern från morgonen. Intill ett bord som dignade av frukt och flaskor satt storkommendören med en cigarr i sin knubbiga hand. Människan såg äldre och tröttare ut än han brukade, klädd i full regalia, med ullkappa, bröstlapp och hela faderullan i den medeamska hettan.

Trabén presenterade Scaro innan han försvann. Aeluriern blängde som om han ville säga något, men teg.

Storkommendören askade av cigarren. "Och vad är ditt ärende?"

Scaro svalde. "Jag är decurion i elfte, kommendör, men jag vaknade med en svart uniform i morse." Scaro visade påsen och storkommendören gestikulerade åt honom att komma närmare.

Snart höll kommendören muta-masken med en bister min och blicken höjdes till aeluriern. "Joom, kan du förklara det här för mig?"

Aelurien rörde inte en min. Scaro fick för sig att den ansträngde sig för att se oberörd ut. "Varför skulle jag veta något, kommendör? Det är er soldat."

"Och en av era uniformer!" grymtade den gamle.

Motvilligt tog Aeluriern masken och studerade insidan. "Inget tjänstenummer, det är en blank uniform. Kan ha kommit från var som helst."

Scaro gned sina händer. "Jag har förlorat mitt loggarmband och min optio också. Hennes logg är avstängd. Vi måste blivit drogade. Sista jag minns var vi på kejsarens fest."

Storkommendörens ansikte spändes. "Vilken tid gick era loggarmband off-line?"

"Vid tvåtiden?"

"Så, samtidigt som vår pälsklädde vän här påstår sig förlorat kejsaren ur sikte", konstaterade kommendören. Aeluriern var på väg att svara men kommendören höll upp en tystande hand och fortsatte. "Så, vad är nästa sak du minns?"

Scaros blick flackade mellan sitt befäl och aeluriern som glodde på honom. Det ryckte i de långa bleka morrhåren och pupillerna var som nålsögon. *Han vill att jag håller käften*, men det var för sent.

Storkommendören såg uppmanande på honom. "Var inte rädd. Inte ert fel att ni blivit indragen i kejsarens spratt, men när han är på bondpermis är jag imperiets högsta militära befäl. Så kan vi inte ha det, så vad är det första ni minns idag?"

”Blå tuppen! Jag vaknade på Blå tuppen. Det ligger precis vid bron till Crash Palace.”

”Jag vet var det ligger, soldat. Såg du någon annan där?”

Nu stirrade aeluriern dolkar över kommandörens huvud. Överläppen drogs upp, huggtänder stora som människofingrar skymtade mellan svarta läppar.

”Nej, kommandör! Jag ville direkt hem till min trupp! Stannade inte ett ögonblick”, ljög Scaro nervöst.

”Nå! Antar att jag får besöka Tuppen! Ska se om jag inte kan hitta din optio!” Människan rättade sitt vapengehäng och hölster under den feta magen och reste sig mödosamt.

Aeluriern nickade. ”Jag kommer med, storkommandör. Mina pojkar kan visa decurion ut.”

Scaro ville protestera men två gestalter i svart slöt upp vid hans sidor. Hjärtat slog hårt i bröstet då han försökte avgöra vart de ledde honom. Det var inte vägen han kommit, så när de nådde en bakdörr behövde Scaro gripa dörrkarmen för att andas ut. De svartklädda skuggorna dröjde.

Den ene satte handen till masken för att tala utan att tappa den. ”Vårt befäl låter hälsa, att om ni är orolig för er optio, bör ni besöka arenan. Man kan hamna där om man har otur.”

”Arenan? Där hamnar väl bara krigsfångar och förbrytare?”

”Bara ett råd”, svarade skuggan innan han vände tillbaka in.

Det lät inte vettigt men Scaro hade inga andra ledtrådar. Det var närmare till arenan än till hotellet, men magen kurrade. Utan lånebandet som kommissarien utlovat kunde Scaro inte köpa mat. Lika bra att se om Erri hittat tillbaka?

Sviten var nästan tom när han kom tillbaka. Bara Ossian väntade på honom. Kommissarien hade lämnat loggarmbandet, och det fick ju inte lämnas obevakat, påminde stallknekten medan Scaro spände det om handleden. Scaro gav honom den segern. ”Vill du följa med och äta? De andra har väl gått?”

”Var tänkte du gå?”

Scaro ryckte på axlarna. ”Vet inte.”

”Någon behöver vakta basen. Om Erri kommer hem.” Ossian brukade föredra att äta ensam, så Scaro envisades inte utan återvändande nedför backen. Arenastaden kryllade av matställen och eftersom kvällsföreställningen just börjat var serveringarna tomma. En fet krögare gav honom en blick och sa att de hade soppa som gjorde underverk dagen efter.

Scaro gjorde tumme upp. ”Det måste vara bra för kassan.” Snart satt han på uteserveringen med en skål och lyssnade på publikens skrån från arenan.

Han undrade vad skuggan menat med att leta på arenan. Gardeskaptenen visste mer än han visade, så upplysningen kändes som en gentjänst, men arenastaden var enorm. Scaro ville egentligen inte veta vad som fanns under arenan och man kunde ju inte bara vandra ned till cellerna. Nå, kanske kunde han snacka sig in i storkommandörens tävlingsstall? Det skulle vara en början.

Soppan var uppäten och Scaro segade då en främling slog sig ned vid bordet intill. ”Har ni funderat på pension, decurion? Kanske köpa mark och dra sig tillbaka?” Mäklarportföljen lades upp på bordet.

Scaro reste sig. ”Jag är inte full, ser bara sån ut.”

Dags att dra vidare.

På stalltunet bakom arenan stod ett gäng drängar och rökte. De såg snett på Scaros militära bälte men mjuknade när han berättade att han ridit i paraden. Han påstod att han ville se besten han ridit. De svarade att den skulle delta i kapplöpningarna och tagits ned till kön.

”Men, vad e det att se? Vet du att din husbonde har Rufus Aquilae därnere?”

”Kejsar Selurs best?”

”Ne, den dog efter slaget vid Hoelus, men sonen. Ligger och blir fet, men e sevärd.” Karl n fimpade mot väggen och vinkade åt Scaro att följa med. De gick genom en bred stallgång till hissen. Stalldrängen skannade sitt loggarmband och de sjönk ned i underjorden. När de steg ut, slog kylan mot dem. Scaro rös av temperaturväxlingen. Drängen flinade åt ömhudingen och ledde honom till en box i kallförvaret. Scaro behövde stå på tå för att se över kanten. Stridsbesten låg ihoprullad med det breda huvudet instuckett under den fjälliga svansen. Rufus var den största best Scaro sett. Magen välldede över golvytan så man knappt såg den fuktiga flodsanden han var nedboad i. Kroppen var lindad ett varv längs väggen och svansen två varv till.

”Han är enastående”, sa Scaro andlöst genom huttrandet. Kylan fick besten att brumera. Den sov tills den behövdes.

”Stanna o titta du. Ska snacka me’ tösen på klimatkontoret, kolla att hon fått matrast. Hämtar dig sen ... du vill inte bli fast härnere. Hissen lyder inte främlingar.”

Scaro stod kvar. Om det inte varit så kallt skulle han kunnat titta på den sovande Rufus hela dagen. De vita fjällen och nästan genomskinliga taggarna rörde sig med varje andetag. En annan dag skulle Scaro klättrat in och rört honom, men med dagens tur skulle jätten vakna och sluka honom i två tuggor. Scaro såg sig om längs stallgången och gnuggade armarna. Blev man lämnad här skulle man frysa ihjäl. Kylstallet höll åtta grader. Han pustade ut då mannen kom tillbaka. ”Kan jag följa med och vänta på besten jag red?”

Drängen flinade. ”Du fattar att det kan ta timmar va?”

Scaro ryckte på axlarna. Han behövde ju fråga efter Erri. ”Jag har permis, vill jag sitta och göra ingenting får jag det.”

Drängen skrockade något om det militära när han skannade loggarbandet i hissen. De åkte upp och steg tillbaka i den medeamska värmen. Byggnaden luktade kväljande som det blev då man höll många bestar på trång yta. Drängen visade var han kunde vänta. Scaro slog sig ned på en bänk och småpratade med stallknektarna när de passerade. Han berättade att någon sagt att man kunde hamna på arenan om man hade otur, men de verkade överens om att någon drev med honom. Ett par timmar senare ropade de att väntan nästan var över. De skulle ned och ta emot bestarna när de kom från kapplöpningen. Spelen var nästan över.

Scaro vinkade och lutade sig tillbaka. Så hördes stöj från ett större följe. Scaro hann uppfatta dyrbara kläder och en högljutt uppsluppen stämning i andra änden av stallgången. Han kom på fötter och skyndade in i selkammaren. Genom dörrspringan såg han ett tiotal personer som skuffade ett par jockeys med sig under skratt och rop. De var en blandning av blänkande militärbälten och dyrbara tyger. En av jockeyerna fick en knuff så han tumlade i väggen och föll omkull.

En mullrande stämman röt att vara lite varsamma. Ryttaren kom ostadigt på fötter igen precis då samma röst röt åt honom att klä av sig. De skulle klä av sig allihop!

Scaro stirrade i smyg och hörde en jockey skrika till. De slet av henne tunikan. Scaro satte handen för munnen.

Då såg han Erri i utkanten. Blickarna möttes och hon satte fingret till munnen för att uppmana honom att vara tyst. Men, ljud skulle nog inte gjort någon skillnad, däremot borde han stängt dörren.

”Där är en till!” skrattade någon och pekade mot selkammardörren.

”Ta hit han! Och ta hit hans loggarmband!” röt jätten. Scaro backade, men det fanns ingenstans att ta vägen då två stora infanterister slog upp dörren och slet ut honom. Loggarbandet slängdes till jätten som tog emot det med handprotesen.

Det var samme man som Scaro sett på morgonen; han med protesögat.

”I linjen med de andra!” mullrade mannen och pekade mot de nu nakna jockeyerna. Scaro tog emot med händerna när knektarna slängde honom mot väggen.

”Det där är inte en av DeSars jockeys!” Det var Erris röst.

Scaro vände så han kände väggen bakom sig och såg vildögt på truppen runt honom. Infanteristerna kändes som jättar.

Ledaren skrattade till. ”Ah! Du har rätt! Det är han som smet i morse!” Jätten grep Scaro med ett skrockande och la armen om honom. ”Har du ändrat dig?!”

En plunta trycktes mot Scaros mun. Dyr konjak rann utför kinderna och droppade från hakan. Han hostade och jätten dunkade honom i ryggen. Scaro stapplade ett par steg.

Erri tog emot honom ”Det är Kreegan” väste hon mot hans öra.

Jätten morrade ”Åh! Låt oss dra vidare! Och ni fyra!” Han pekade på de nakna ryttarna, en av kvinnorna gömde sig bakom de andra. ”Hälsa er husbonde från mig!”

Kejsaren brydde sig inte om att berätta vem han var, utan grep en av de närmaste männen. Storkommendörens adjutant som varit så proper igår såg blek och medtagen ut. Ett par knappar saknades från kappan och maskaran var utsmetad i ögonvråna.

”Kom! Jag vet en genväg!” skrattade kejsaren och banade väg längs stallgången med armen om adjutantens axlar.

Erri grep Scaros arm för att dra honom med sig. ”Kom, annars hamnar vi efter!”

Scaro ville svara att det verkade vara bästa alternativet, men torkade konjaken ur ansiktet i stället. De trängde sig fram mot hyrlokalerna bakom arenan. Den som inte skyndade ur vägen fick ångra sig.

”Vad håller vi på med?” lyckades Scaro fråga i hennes öra.

”Håller koll på adjutanten! Kommendör’n kommer inte va’ nådig om något händer honom”, svarade Erri mot hans öra med en gest mot den medtagne ynglingen.

”Har du någon aning om vem jag är?!” mullrade jätten mot en dörrvakt. Klädd i soldattunika såg kejsaren föga ut som sitt ämbete. Dörrvaktens svar dränktes i kejsarens mullrande skratt. Vakten skuffades undan och plötsligt var de på någon fest, kanske ett bröllop? Scaro antog det. Där var mat, tårta och fina kläder. Buffén kröntes av en enorm vinfontän. Ett mästerverk i form av en påfågel med fjädrar i platina och guld. Ett par karlar försökte resonera med truppen då en mörkhyad kvinna med grått hår trängde sig fram och ställde sig i vägen för kejsaren. Hon bar en pilus gradbeteckningar och verkade veta vem han var. Kejsaren böjde sig ned för att lyssna då hon bannade honom.

Segeryran i kejsarens ansikte byttes mot ett trumpet uttryck. ”Jaja. Jag går! Kan jag ta vinet med mig, pilus?”

Hon vände sig för att ta en flaska, då grep kejsaren vinfontänen med ett skratt. Drycken stälpte som ett skyfall från påfågelns fjädersvans och för ett ögonblick stirrade kejsaren på vad han gjort. Kvinnan stod dränkt i vin från topp till tå. Det droppade från hennes gråa hår till den genomdränkta klänningen.

Kejsaren stirrade med öppen mun, så skrek han ”Spring!” och störtade mot utgången med vinfågeln över axeln. Portvakterna hoppade åt sidan. Kejsarens följe stirrade på varandra innan de skyndade efter. Ingen ville vara kvar då pilusen återfann fattningen.

De följde vinpölarerna och kejsarens skratt genom korridorerna, upp i mottagningshallen. Väktarna skyndade ur vägen hellre än slåss. De fick inte tillräckligt betalt för detta!

Kejsarens saktade inte av förrän han nådde bron mot Crash Palace. Där pustade han och ställde ned fontänen på gatstenen.

Månen spelade i kanalen då han tanklöst kastade loggarmbanden över broräcket. Han lutade ryggen mot räcket, föll ned på baken och skrattade. ”Var inte det ett utmärkt spratt!”

”Jag vidhåller...” Opiter hann inte längre, innan kejsaren avbröt:

”Jag frågade inte dig!”

En av de större männen nickade. ”Utmärkt spratt, ers nåd! Rena fälttåget! Pilus Viri visste knappt vad som hände! Och ni tog krigsbyte! Seger!”

”Seger!” utropade resten.

Scaro såg sig om. Erris röst skallade med de andra. Hennes hår var blött av vin. Gruppen kivades vart de skulle gå; vart gick man med en stulen vinfontän?

Erri grep tillfället. ”Ers Nåd! Opiter kan vakta bytet! Han är ju ändå bara tråkig!”

”Ni hörde henne! Vi har en frivillig! Fängsla henne till fontänen!”

Två man grep Erri och tvingade en magnetboja om hennes handled. Den häftade elektromagnetiskt till den tomma fontänen.

”Ni kan inte lämna henne här ensam!” utropade Scaro utan att tänka efter.

”Ytterligare en frivillig!” röt kejsaren och Scaro fann sig fastlåst med andra bojan.

”Vakta bytet! Och håll käften tills jag ger er lov att tala igen!” mullrade kejsaren.

Det kunde bli ett långt tystnadslöfte, tänkte Scaro då han såg truppen dra vidare. Han vände blicken mot Erri. De var i alla fall tillsammans, även om det var fängslade till en vinfontän mitt i gatan. Opiter skulle säkert klara sig, alla visste att kejsaren tyckte om ynglingen.

Innan första gryningsljuset sökte sig över kraterns klippkam, stannade en militärpolisbil och en pinntunn figur hoppade ur passagerarsidan.

Militärkommissarie Tulpans vita ögonbryn höjdes när han såg vilka som satt fängslade i rännstenen. ”Decurion Scaro! Jag ser att ni hittat er Optio! Festivalen gör verkligen folk galna ...”

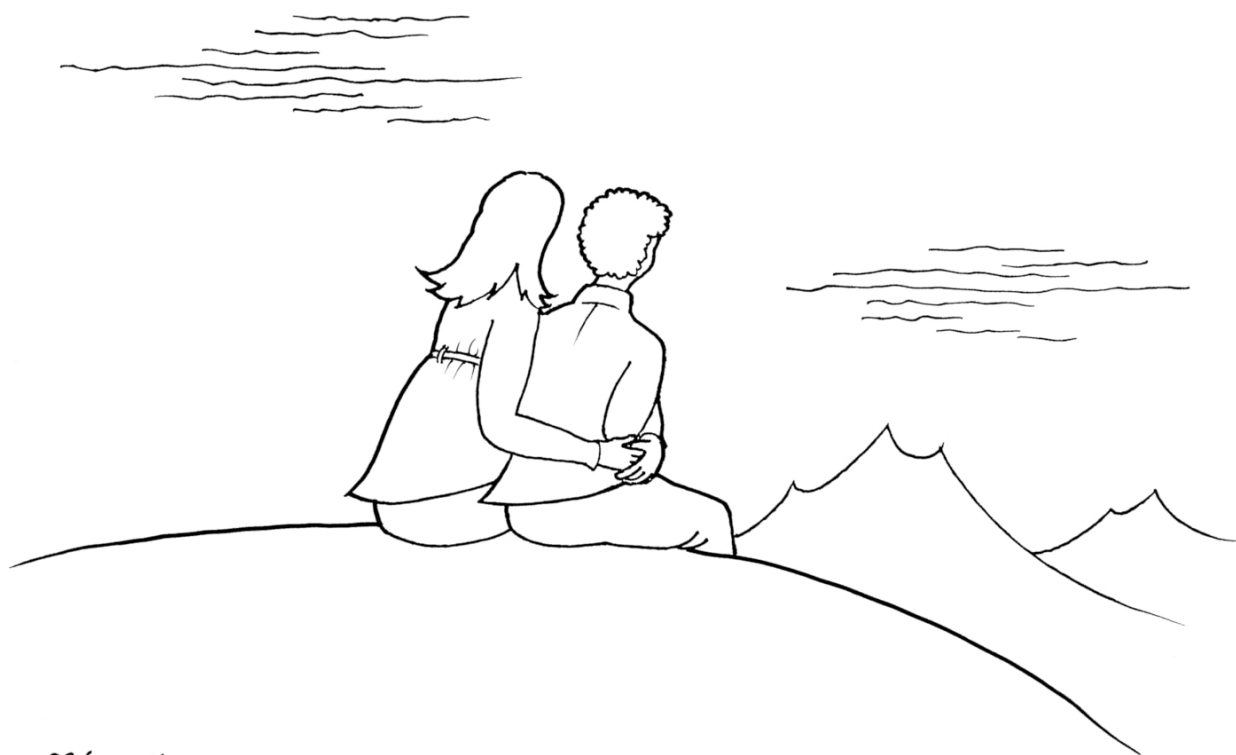
Scaro teg motvilligt.



Illustration: Moa Råhlander

Tills döden skiljer oss åt

av Victoria Niwhede



S.P. 28/3 2025

Illustration: Sandra Petojevic

Det var otroligt. Vädret var vackert även i år. Inte en enda bröllopsdag hade de firat utan solsken.

Den här gången ville han göra något speciellt, något överraskande. Det var trots allt platinabröllop, den högsta bröllopsdagen som fanns att fira. De flesta bröllopsdagar brukade de gå på restaurang och till en början hade han försökt göra såsom traditionen bjöd och ge henne något i samma material som namnet på dagen. När de kommit till tegelbröllop tyckte han dock att idén tappat sin charm.

I år hade han bokat en taxi som skulle flyga dem upp på berget som låg ett par kilometer från deras villa. Sista biten till toppen skulle de gå själva. Han hade förberett picknickmat och en flaska bubbel, hennes favoritsort. Där, på bergstoppen med utsikt över världen, skulle de få vara helt ensamma. Luften skulle vara tillräckligt ren för att de skulle kunna sitta utan ansiktsmask och de skulle vara långt från storstadens ljud. När de blev trötta, skulle taxin hämta dem igen. Om ork fanns kvar, tänkte han att de kunde avsluta kvällen i varsin ände av jacuzzin därhemma.

Han hade vaknat liksom oftast med en direkt känsla av energi. Synintrycken klarnade snabbt och drömmen han drömt bleknade i samma takt. Han satte sig upp försiktigt för att inte slå huvudet i glaset som omgärdade hans kropp. Det började bli fläckigt av fingeravtryck på sina ställen men gick att se igenom. I sovrummet hade några strimor av solljus börjat kika in mellan gardinerna och bildat ett långt tunt streck på golvet mellan de två stora, kuvösliknande kamrarna. Han såg bort mot sin fru. Hon låg med ryggen mot honom i sitt glaströr, täcket var avsparkat vid fötterna och nattlinnet hade glidit upp till låren. En liten suck lämnade bröstet när han såg den han älskade – en suck bestående av ömhet och längtan,

men även av frustration över avståndet och väggarna mellan dem. I den bästa av världar hade han både somnat och vaknat alldeles intill henne varenda natt.

Med ett knapptryck på instrumentpanelen i huvudändan av röret öppnades en taklucka i det välvda glaset med ett pysande ljud. Han tog stöd med händerna i luckans öppning och hävde sig försiktigt ur kapseln, satte fötterna i golvet utanför och sträckte på sin nyvakna kropp. Det var behagligt tyst i rummet. Högtrycket stängde av sig automatiskt efter fyra timmar, men när det var igång lät det utifrån som en jetmotor. Tack och lov var det mycket väl ljudisolerat från insidan, så de kunde sova ostört när de låg i sina sängar. Hon kunde därför omöjligt ha hört honom genom det kompakta glaset, utan måste ha märkt av hans rörelser på ett själsligt plan – som om hennes undermedvetna registrerade den äkta makens förflyttning – för sekunderna senare vaknade även hon.

Det var inte ett moln på himlen och bara små fläckar av skuggor under utemöblerna. De satt på terrassen med varsin grön smoothie och löste korsord. Hennes tunna kjol fladdrade försiktigt i brisen över benen som var så nyrakade att de glänste i morgonsolen. Huden var slät och gyllenbrun, tånaglarna målade i ljusrosa. De satt tätt ihop och han andades in hennes doft, undersökte med sitt luktsinne, liksom han gjorde varje morgon, om där fanns någon förändring. Något nytt, eller snarare, något gammalt. Glädjande nog luktade hon precis som vanligt, precis som hon alltid gjort. Han la handen mot hennes kind, vände hennes ansikte mot sig i förevändningen att han skulle ge henne en öm kyss, men i själva verket tog han en noggrann titt på henne. Hennes iris var mörkt blågrå, hyn runt munnen slät, läpparna fylliga och fuktiga. Håret var som en urskog – brunt, tätvuxet och kraftigt. Men i hennes vänstra ögonvrå hade det dykt upp något som inte varit där tidigare. Det som han letat efter men inte velat hitta. Det som han fruktade mest av allt.

Ett par trådtunna linjer.

Han sa ingenting, visade inte henne sin reaktion på upptäckten, han bara kysste de där läpparna som kändes mjuka och tröstande mot hans egna.

”Verkar bli en fin dag idag”, sa han ömt. Hon log till svar.

”Vi har tur med vädret, som alltid.”

De tog sina tomma smoothie-glas med spenatrester på insidorna och stängde terrassdörren, som annars släppte in den gassande värme som nalkades om bara någon timme. Det kändes som om de vore utomhus ändå – genom de tre meter höga köksfönstren som gick från golv till tak nådde vyerna bort i horisonten. När han ställde glaset i diskmaskinen hördes en röst, vars frekvens kunde tillhöra både en man och en kvinna, att de började få slut på insektsmjöl. Vill ni beställa mer? undrade den.

”Ja”, sa han till svar, och sedan ”tack.” Han visste att artighetsfraser inte hade någon inverkan på digitala assistenter, men det satt djupt i honom att tacka för hjälp, oavsett varifrån den kom.

Hon hade satt sig vid det långa matsalsbordet där hennes dator stod sedan gårdagen. Inom någon minut skulle hon vara inne i ett koncentrerat flow och vara svår att nå. På senaste tiden hade hon knappt kunnat slita sig från sitt skrivande. Han gissade, att hennes berättelse närmade sig sin upplösning. Själv gick han mot trapporna ner till källaren.

I den långa korridoren mellan köket och hallen hängde ett radband av inramade diplom på det som hans fru kallade ”akademiska väggen”. Samtliga var gulnade och texten hade bleknat rejält på de två allra äldsta, men med god vilja gick det ännu att utläsa ”Universitetsexamen i biomedicin”, den ena med hans namn, den andra med hennes. Varje gång han såg dem påmindes han om hur de träffats och det kom en varm förnimmelse i bröstkorgen. På väggen därefter följde inramade doktorsexamen, hans utnämnan­de till hedersdoktor i biokemi, ett par medaljer och så priset ”för hans eminenta insatser för våra kunskaper om åldrande” som stod i snirklig skrivstil under hans namn, med Kungliga vetenskapsakademins emblem i övre högra hörnet. Allra sist hängde inga fler diplom, utan i stället en stor tavla med tidningsurklipp. Det

var hon som insisterat på att de skulle ramas in, eftersom hon var stolt över honom. Självt blev han mest generad. Rubrikerna var stora och iögonfallande. ”Professor utmanar döden”, ”Nytt mirakelmedel förlänger livet” och ”Evig ungdom inte längre bara en dröm”.

Dörren ner till källaren svängde ljudlöst upp när han närmade sig och avslöjade en bred stentrappa. När han klev nerför trappstegen tändes lamporna i taket en efter en. Nere i den lilla hallen var golvet behagligt svalt genom sulorna på hans innetofflor. Till höger fanns en stor, svart dörr med två handtag. Bredvid hängde en skylt med en blå triangel och texten ”Skyddsrum”. Tack och lov hade de inte behövt använda det rummet någon gång, även om ett antal krig och oroligheter oundvikligen drabbat dem.

Till vänster en lika stor vit dörr, även den med ett par rejäla handtag. Intill hängde en display där en röd lampa lös. Han tryckte sin vänsterhand tätt mot den lilla skärmen som genast vaknade till liv och började skanna. Efter någon sekund hördes ett klickande och lampan ändrade färg till grönt. Han drog handtagen åt sidorna och öppnade.

Kylan slog emot honom direkt, inte för att fyra grader var särskilt kallt utan för att det var en stor kontrast mot de tjugotvå grader han suttit i på terrassen. Längs den vänstra sidan av rummet hängde rader av genomskinliga plastpåsar med mörkrött innehåll. Samtliga var etiketterade med streckkoder, siffror och symboler. På den översta raden av påsar stod ”A+”, på den undre raden stod det ”O-”. Han klev in i det kalla, sterila rummet och började granska påsarna en efter en medan han tog mentala anteckningar och mumlade för sig själv. När han var klar vände han sig mot den högra sidan av rummet, där en metallhylla löpte längs väggen. På mittersta hyllplanet stod en lång, vit ställning med plats för hundratals små glasflaskor fyllda med genomskinlig vätska. Ungefär hälften av platserna var tomma där flaskor tidigare stått. Med samma mumlande som innan började han inventera och hans fingrar följde automatiskt med i räkningen, liksom de gjort sedan han var barn.

Ytterligare någon minut stod han sedan kvar i rummet och stirrade ut i luften med en djup rynka mellan ögonbrynen. Om frun hade sett honom skulle hon ha sagt att man såg hur tankarna trängdes bakom hans pannben. Hans käkar var spända och andningen ytlig. Till sist klev han ut ur rummet och drog igen den tunga dörren, förseglade den och tryckte med pekfingerspetsen på displayen. Den gröna lampan slog om till rött igen.

En våning upp hördes smattrande och klickande från köket. Luftkonditioneringen susade mjukt, då och då ändrade fläktarna intensitet och riktning. Hon satt med ryggen mot honom, det bruna hårsvallet föll som en sjal över axlarna. Han gick fram, la händerna på hennes överarmar och doppade ansiktet i hennes hår, drog in hennes doft ännu en gång, den här gången inte för att undersöka den, utan för att njuta, för att minnas, för att vara närvarande. Tusentals bilder fladdrade förbi hans näthinna – hon sittandes mitt emot honom i universitetets café, blyg men nyfiken, hennes uppspärrade ögon när han friade på deras favoritplats, hennes tjut av skratt och hennes hårda grepp om hans rygg när de susade fram på en moped genom djungeln på sin bröllopsresa, hennes tunna, bleka hand i hans när hon legat i sjukhussängen och varit så nära att ta ifrån honom, när han knappt hunnit få någon tid med henne alls ... Alla möjliga känslor exploderade i bröstet, fick hjärtat att slå ojämna slag. En tår trillade nerför nästippen och sjönk in bland hårstråna på hennes hjässa. Hon gjorde ett nöjt ljud och sträckte upp handen mot hans ansikte, strök med fingrarna över hans skäggstubbiga kind, som om hon visste. Som om hon tröstade. Hennes beröring återtog honom till nuet och han kramade hennes hand och satte sig sedan vid bordsänden mitt emot, där hans egen dator stod. Snart satt de båda under koncentrerat skrivande – han hade en deadline på sin artikel om ett par veckor men hade dessvärre inte haft alls samma arbetsflit som sin fru.

Ute svepte då och då ett tunt slöjmoln förbi på den blå himlen. I takt med att solen flyttade sig drogs de automatiska persiennerna ner bit för bit, så att köket hölls skyddat från den värsta hettan.

Efter lunchen hade hon ett ärende i stan. Hon kastade en slängkyss mot honom innan hon försvann bort till hallen.

”Glöm inte ansiktsmasken!” ropade han och fick ett ”nejdå!” till svar, innan ytterdörren stängdes. Själv gick han ut i växthuset. Där var som vanligt plågsamt fuktigt och kvavt. Ändå njöt han mer än någon annanstans när han gick bland tomatplantor, potatisblast och de små fruktträden som snart var redo att planteras ut. Han doppade fingrarna i jorden, klämde på de gröna bladen, tittade på stammar och blommor och andades in aromerna. Undersökte, på samma sätt som han gjort med sin fru samma morgon. Vidmakthöll liv.

När hon återvänt från sitt ärende hade han hunnit fylla en hel säck med nyskördade sojabönor. Han hade också plockat en handfull klarröda och solvarma jordgubbar, vilka redan lagts i ryggsäcken som skulle med på utflykten.

”Är du redo?”, frågade han medan han tvättade sina jordiga händer i vasken.

”Redo för vad?” Hon slog ut med armarna. ”Du har inte berättat vad vi ska göra”.

Han flinade brett. ”Du behöver oömma kläder och skor som är bra att gå i.”

Hennes ögon drogs ihop i en min av spänd nyfikenhet.

”Okej”.

Tio minuter senare hördes ett högt surrande när drönartaxin landade utanför porten. De klev in i den i övrigt tomma karossen som liknade en liten helikopter, fast utan styranordning. Han gav taxin direktiv och de höjde sig genast mjukt från marken och susade iväg. Trots att han flugit otaliga gånger förr så tröttnade han aldrig på utsikten och känslan av lätthet. Världen var fortfarande vacker, även om växtligheten blivit allt kargare och marken torrare genom åren. Den flod som för länge sedan ringlat sig genom landskapet var nu bara en fördjupning i marken, likt avtrycket från en gigantisk orm som en gång legat där. Samtidigt hade växter börjat titta fram på platser där han aldrig trott att nytt liv skulle kunna bildas och häromdagen kunde han svära på att han hört en koltrast sjunga. Han mindes inte senaste gången han hört fågelsång och ljudet hade fått tårarna att strömma som om han tryckt på en knapp. Han sneglade på sin fru som också såg ut över vidderna. Hennes pupiller var stora, ansiktsdragen alldeles utslätade av fridfullt lugn. Det klirrade från ryggsäcken som stod mellan dem på taxins golv när de gjorde en skarp sväng, i övrigt hördes bara surrandet från propeller-vingarna och vinden som svischade förbi fordonet. Solen stod lågt på himlen men skulle ge dem några timmars ljus till. Temperaturen hade sjunkit till uthärdlig nivå.

Taxin landade enligt anvisningar en kilometer från toppen av berget. De klev ut på den steniga marken och när drönarens surrande vingar hade försvunnit bort på himlen föll tystnaden omkring dem som ett draperi.

”Wow”, sa hon och såg sig omkring. Han log åt hennes hänförelse. Hon hade aldrig varit här tidigare och han visste att hon skulle älska det.

De började gå upp mot bergstoppen. Små stenrösen här och var visade vägen. Svetten bröt fram i deras ansikten och pulsen steg. Det var detta han var ute efter – ansträngningen på vägen mot målet som gjorde smaken av triumf vid målgången så mycket sötare. Möjligheten fanns att vandra hela vägen från bergets fot, men han ville inte utsätta henne för den ansträngningen, vågade inte ta den risken.

Plötsligt var det bara ett steg kvar, sedan kom deras huvuden ovanför bergets högsta punkt och utsikten bredde ut sig i alla riktningar likt en solfjäder. Hon gjorde en ljudlig inandning och drog en svettig hårtest bakom örat. Mitt på toppen fanns en bred och platt sten, perfekt för två personer att sitta på. Som om moder jord avsett denna plats åt att beskåda hennes verk. Han tog av sig ryggsäcken och började packa upp maten på den platta stenen.

”Så vackert.” Hon sa det utan att ta ögonen från landskapet nedanför berget.

Ett högt ”plopp” bröt tystnaden när flaskan Crémant öppnades. Han hällde upp den skummande drycken i två glas och räckte henne det ena. Tog ett steg närmare sin fru och sög in henne med sin blick, lät hennes ansikte ta upp hela hans synfält, lät allt runtomkring bli suddigt och perifert, för hon var all utsikt han behövde.

”Grattis på bröllopsdagen.” Han höjde glaset. Hon fick ett blygt leende på läpparna och blev röd om kinderna inför hans längtande blick, så där som hon blivit på deras allra första dejt. Att han fortfarande mindes det så klart och tydligt efter så lång tid var otroligt. Vissa minnen kanske aldrig försvann. Åtminstone inte så länge man levde.

”Vi börjar bli vana nu, eller?” Hon klingade sitt glas mot hans.

Han skrattade och de tog varsin klunk av den brödiga, friska drycken. Jo, nog började de bli vana. När de firat sitt första platinabröllop och insett att det inte fanns fler material, att de nått toppen, bestämde de sig för att börja om från bomull igen året därpå. Nu hade de gjort tre varv.

De satte sig på stenen och började ta för sig av maten. Njöt med alla sina sinnen av smakerna, dofterna, vyerna, känslan av varandras kroppar så nära, tystnaden. Hans hjärta slog så det kändes i bröstet trots att pulsen lagt sig vid det här laget. Han visste varför. Till sist stod han inte ut mer.

”Älskling. Det är något vi måste prata om.”

Hennes ansikte var slätt och visade inga tecken på farhågor. Han drog in ett trångt andetag och lyckades uppmåna en stadig och bestämd röst när han fortsatte.

”Elixiret börjar förlora effekt. Jag har sett tecken ...” Hans fingrar började som av sig själva att pillra på en servett. ”Vi kommer behöva ta det oftare, en gång i månaden istället för varannan månad tror jag. Likaså får vi göra transfusioner mer frekvent. Med ökad användning har vi så det räcker i ungefär femtio år till, så jag hinner tillverka mer. Jag har redan...” men då avbröts han av en mjuk hand på sin arm. Han lyfte blicken och såg rakt på sin fru. När han såg det uttryck hon hade i sitt ansikte sjönk en tung sten ner i magen på honom, för han såg vad hon tänkte säga. Som bara ett gift par känner varandra utan och innan visste han, utan att behöva höra orden.

”Min älskade.” Hon tog hans händer i sina såsom man gör för att trösta någon som snart ska få ett svårt besked. ”Vet du vad? Jag börjar känna mig klar.”

Hans hjärta slog ännu hårdare, blicken blev dimmig, tankarna grötiga. Plötsligt tog han inte in någonting utanför sin kropp, var bara medveten om det kokande hav som svämmade på insidan.

”Det går att framställa mer, jag behöver bara...” började han men hon tryckte hans händer ännu hårdare, så att han tvingades känna något annat än smärtan inombords. Nu var det hennes röst som var stabil och bestämd.

”Jag vill inte längre. Jag är nöjd. Jag har levt färdigt.”

Han svalde och blinkade bort dimman i ögonen så att han kunde se sin fru, den kvinna han älskat längre än någon på jorden älskat en annan människa. En tår hade trillat nerför hennes kind. Samtidigt såg hon fridfull ut. Trygg. Det var både frestande och skrämmande att låta sig tröstas av det lugn hon utstrålade.

”Vi vet inte vad som händer om vi slutar ta elixiret”, fortsatte han. ”Hur snabbt det går innan ...” Han kunde inte avsluta meningen. Det blev suddigt för ögonen igen.

”Jag vet. Och vet du vad? Jag ser fram emot ovissheten.” Hon smekte hans ansikte med sin mjuka hand, fångade upp de tårar som nu börjat rinna även hos honom. ”Jag ser fram emot begränsningen. Jag vill få leva som om det på riktigt inte fanns en morgondag.”

Han kände hennes kropp komma närmare på stenen, hennes kind lutar mot hans axel, hennes händer åter stadigt i hans, som om hon hindrade honom från att falla. Himlen var rosa, solen hade doppat sig ner till midjan i horisonten. Det värkte i hans bröst. Han ville inte att det skulle ta slut. Ville inte, vägrade. Ett rebelliskt motstånd bubblade i honom likt ett tjurigt barn. Tänk, att det fortfarande bodde en envig unge i honom efter alla dessa år. Att det fanns en liten pojke därinne som bara vill få sina önskningar uppfyllda.

Men i honom levde också en mycket gammal man. En man, som hade slipats och formats av åratals existens, som visste om livets begränsningar och inte längre kämpade emot dem, utan omfamnade dem som en kär vän. Dessa två delar i honom kämpade nu mot varandra, liksom de gjort många gånger förr.

Det var nu bara solens panna som stack upp ovanför kanten på världen och himlen glödde. Luften var ljust och salt. Och plötsligt, som om moder jord ville bidra med tröst, hördes ett bekant ljud som fick hårstråna på hans armar att resa sig. Det var den omisskännliga, kuttrande melodin från en koltrast. Ljudet tog sig in i hans hjärna som en strimma ljus tar sig genom nyckelhålet i dörren till ett mörkt rum. En darrande suck lämnade hans läppar och med den släppte också ett tryck som fick hans kropp att slappna av där han satt på stenen. Hans huvud la sig mot fruns och hans händer fick kraft att krama hennes händer tillbaka. Hjärtat dämpade sina slag och blicken klarnade.

Inombords hade det tystnat. Pojken och senioren hade pausat sitt gnabb. De behövde inte lösa sina oenigheter ännu. Beslutet de skulle fatta kunde vänta. För just nu ville världens äldsta man bara få sitta bredvid sin fru i solnedgången. Han ville få sitta här och njuta av den naiva tron på evig kärlek, om så bara för en liten stund till.

Jag vaknar och vet inte när jag är

av Björn Engqvist

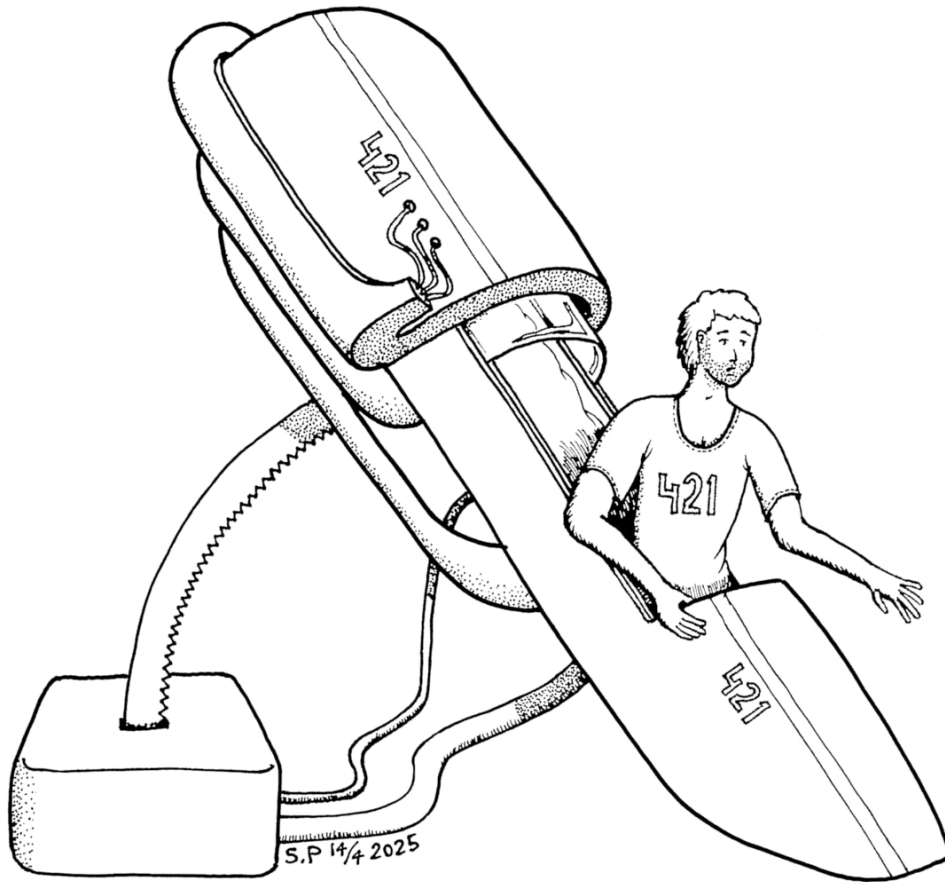


Illustration: Sandra Petojevic

” ... och enligt de beräkningarna tror vi att en tidsperiod på mellan 100 och 150 år är tillräckligt för att kunna återvända till ytan. Självklart är alla medvetna om vilken extrem åtgärd detta är. Projektet har planerats alltsedan slutsatsen att inga tillgängliga variationer i simuleringen längre leder till att kriget mellan enklaverna går att avbryta. Vi vill rikta ett särskilt tack till er som frivilligt anmält er. För er är detta slutet av er tid här med oss. Ni kommer att återuppstå, och kanske ses vi på andra sidan. I något bättre... Ursäkta.”

” ... projekt Platina utgör således förstadiet till ett fullskaligt återvändande till ytan. Kapten Järnek kommer att vara er ansvarige officer, major Hassel hans andrebefäl. Doktor Blixt har ansvar för civila frågor och medicin. Malmros sköter kommunikationer. Silver är er ingenjör, Krona har tunga vapen och sprängämnen. Ek har psykologi och själavård. Och så har vi Femling här, vars roll är sekretessbelagd tills vidare.

Era instruktioner är att ni efter uppväckande ska återvända till ytan för att bereda marken för resten av enklaven. Datorn kommer att beräkna rätt förhållanden för att ni ska ha upp till sex månader på er att etablera en säker bas ovan jord, skapa ett säkerhetsområde och etablera kontakt med eventuellt vänligt sinnade överlevande. Vid förekomsten av fientligt sinnade överlevande vill jag betona att detta är en militär expedition. När datorn efter detta avgör att rätt ögonblick är inne kommer resten av de nedfrysta i enklaven att väckas och förena sig med er och expandera er operationsbas. Ni är enklavens, och, vågar jag drista mig att säga, mänsklighetens framtid. Har ni frågor, ställ dem nu.”

Jag har inga frågor. Jag är beredd. Förberedd. Jag har ingen som saknar mig. Jag kommer inte att sakna någon. Mänsklighetens framtid kanske är jag. Gud hjälpe oss alla i så fall.

Jag klättrar ner i kryotuben snabbt och utan ånger. Redo att dö och sedan födas åter. Det blir kallt. Mörkt. Jag dör. Slutet är här. Tystnad.

* * *

Oväsen. Jag måste leva. Jag håller på att vakna.

Jag vaknar och vet inte när jag är. Det är svårt att röra sig. Kryotuben öppnas igen, jag klättrar ur, långsamt, ostadigt. Faller omedelbart till golvet. Vet inte hur länge jag ligger innan jag kan resa mig. Hur länge har jag varit så här? Nu minns jag. Är vår tid inne nu?

Alla skriker. Datorn talar. Upprepande. Något upprepas. Konturer rör sig, jag ser dem. Jag ser tuben bredvid mig, som var Kapten Järneks. Han kommer inte att vakna mer. Jag är ansvarig.

Jag hör vad datorn säger.

Inkräktarlarm. Hotnivå 5. Nio minuter till destruktionssekvens. Hotnivå 5. Nio minuter till destruktionssekvens.

De andra tittar på mig: Blixt, Malmros, Silver, Krona, Ek och Femling. Deras namn är inrepeterade, liksom deras roller. Jag tvingar mig ur dimman. Talar tydligt, direkt.

”Lystring. Vi har nio minuter, nu mindre, innan basen inleder automatisk destruktionssekvens på grund av inkräktare av högsta hotnivån. Ni hörde. Detta är inte vad vi tränat på. Vi korrigerar till att snabbast möjligt ta med oss vår utrustning och ta oss upp. Vi har inte tid för frågor.”

”Major, vet vi att ytan är säker nu? Major, hur gör vi med inkräktarna? Major, vad har hänt med resten av enklaven?”

”Stopp! Jag har inget svar på någon av de frågorna. Det enda vi har är våra order och vårt mål. Och för att klara det måste vi ut med möjlighet att överleva därefter. Silver, Ek, ni tar hand om transport. Vi andra går till förråden. Rappa på.”

Fråga: Hur mycket av ett uppdrags premisser kan ändras utan att det inte längre är samma uppdrag? Om ingen finns kvar att höra frågan, är det svaret?

Inkräktarlarm. Hotnivå 5. Åtta minuter till destruktionssekvens.

”Ni kommer ihåg rutinen: överlevnadsdräkt typ 4 är grunden. Extra syre, vatten och strålskydd. Ni tar tälten. Krona, börja stapla upp det explosiva. Förse er med de vapen ni är förtrodda med. Ammunition, energipaket ...”

De packar medan jag pratar. Jag säger inte att jag är imponerad av hur målinriktade alla är, inte en av dem har fått panik än.

Silver och Ek kommer tillbaka. Gående.

”Våra koder var inte giltiga längre. Vi kom aldrig in i garaget.”

Inkräktarlarm. Hotnivå 5. Sju minuter till destruktionssekvens.

Här skulle någon kunna få panik.

”Lystring. Ändrade instruktioner. Vi är nu gående. Anpassa utrustningen därefter. Vi har lång väg kvar även om hissarna fungerar. Ni får en minut till på er.”

Fråga: Om du har återfötts efter hundra år för att utstå ett kärnvapenkrig, är det ironiskt att dö igen nio minuter senare för att du inte hann packa färdigt?

Inkräktarlarm. Hotnivå 5. Sex minuter till destruktionsmekanism.

”Bra. Krona, du har för mycket ammunition, släpp den där lådan. Malmros, Ek ni tar tälten. Blixt, hur går det med sjukvårdslådan? Bra. Då ger vi oss av. Vapen redo. Mot hissarna på B5. Alla vet vägen. Om vi möter något fientligt, skjut först men stanna inte. Om någon av oss faller, stanna inte. Vi måste ut.”

Korridoren i B-längan är tom. Det blinkande ljuset är irriterande men fiender skulle synas tydligt avtecknade. Jag kramar kolven på mitt gevär. Hårt. Jag svettas i överlevnadsdräkten.

Höger, höger igen. Vänster.

”Major, varför är här ingen annan? De andra kryotuberna? De som skulle komma efter oss, vad händer med dem?”

”Vi hinner inte fundera på det nu, Blixt. Fortsätt fokusera.”

Inkräktarlarm. Hotnivå 5. Fem minuter till destruktionsmekanism.

Hissarna fungerar inte; avstängda på grund av inkräktarlarm.

Fråga: Om enklaven hotas av inkräktare så att destruktionsmekanismen aktiveras, varför får inte invånarna hjälp att komma ut?

”Trapporna. Det blir hårt. Femton våningar med full packning, Krona, ta täten. Femling sist.”

Vi börjar uppstigningen. Svårt att veta om vi kommer att hinna.

Våning 12. Militär utbildning. Här var jag under tre års tid.

Inkräktarlarm. Hotnivå 5. Fyra minuter till destruktionsmekanism.

Våning 9. Fritid och rekreation. Vi träffades här. Jag och Cecilia. Vi... Tänk inte på det nu.

”Major, kommer någon annan att hinna ut?”

”Jag har ingen ny information om de andra invånarna i enklaven sedan du sist frågade.”

Inkräktarlarm. Hotnivå 5. Tre minuter till destruktionsmekanism.

Våning 7. Barnomsorg. Jag hämtade dem här. Varje dag.

Våning 5. Sjukhus. Tänk inte på det.

Inkräktarlarm. Hotnivå 5. Två minuter till destruktionsmekanism.

Våning 3. Civila kvarter. Våning 2. Våning 1.

”Fortsätt, fortsätt. Blixt, bara lite kvar. Malmros för helvete!”

Inkräktarlarm. Hotnivå 5. 1 minut till destruktionsmekanism.

Jag leder mitt team i projekt Platina ut ur trapporna och till B-departementets nödportal. Om inte min kod fungerar här var allt förgäves.

Portal öppnas. Inkräktarlarm. Hotnivå 5. En halv minut till destruktio.

Jag har aldrig varit på ytan.

Vi kommer ut. Alla är med.

”Fortsätt, stanna inte nu. Spring för allt ni kan!”

Datorns röst hörs allt svagare bakom oss. Jag inser först nu hur mycket jag bär på och hur trött jag är. Jag ser tillbaka mot enklaven. Portalen stängs.

Berggrunden skakar, alla faller till marken. När det är över tar jag fram geigermätaren. Strålningen är på gränsen till det acceptabla men det är osäkert om det är normalläget på ytan eller om det är för att enklaven precis har förstört sig själv med atomvapen.

”Alla behåller dräkterna på tills vidare. Full vaksamhet. Vi tar oss ner till den där dalen i sydväst som vi gjorde i simuleringarna.”

Alla faller in i ledet. Tyngda av packningen. Lättade av att ha hunnit ut. Ek tar täten och vi rör oss.

Vi klarade det. Vi dog och återföddes. Vad hände? Vem var inkräktaren? Vi har ingens ankomst att förbereda. Vårt uppdrag ser ut att vara meningslöst. Men vi dog och återföddes. Det finns mening med det. När är detta, när väcktes vi? Var det hundra år? Också ett jubileum att fira i så fall ...

”Finns det människor här fortfarande måste vi hjälpa dem. Det får bli vårt nya uppdrag. Ett nytt liv där alla gamla slutade. Det är en ny värld som ligger framför oss. Kanske kan vi göra den bättre än den gamla.”

[Denna anspråkslösa novell tillägnas så klart Michael Petersén och Gunilla Jonsson, skaparna av Mutant.]

Katalysator

av Fredrika Furehill

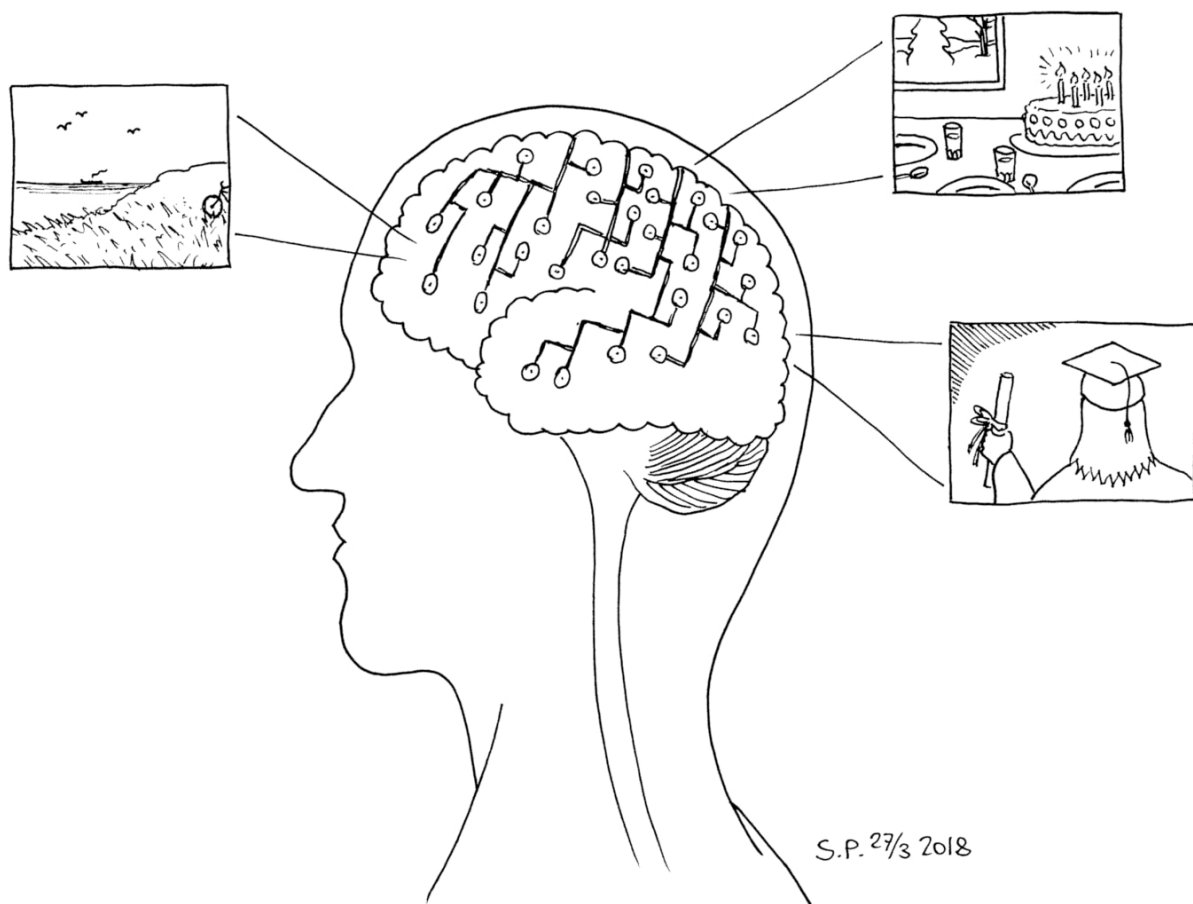


Illustration: Sandra Petojevic

Torra löv prasslar under Gammis rullstol när vi lämnar huset och ger oss av bort mot stationen. Solen målar underliga mönster när den skiner genom lövverket på träden och vinden som skakar grenarna blåser kallare än igår.

– Det är höst nu, säger Gammi och rättar till filten över benen. Men på min bröllopsdag var det ännu mer höst. Då var träden röda, inte bruna och vinden luktade annorlunda. Och allt såg ut på ett annat sätt. Hur kan så mycket förändras på åttio år? För bara några hundra år sedan såg livet ut likadant i generation efter generation, och nu ... Inget är sig likt. Vad har hänt?

Det är en väldigt retorisk fråga, för om det finns någon på jorden som vet vad som förändrat vår värld så är det nog min gammelmormor. Hon har upplevt pandemin som tog hennes föräldrar, hon såg hur havet slukade hennes barndoms sommaröar, hon förlorade sin man och sina barn under kaosåren. Men hon gick också in i ett brinnande hus omringat av rebeller och räddade den lilla bebis som nu är min mamma, hon ledde utvecklingen av tankeradion och såg hur anarkin gav vika för den fred vi nu lever i. Ja, hon vet vad som hänt. Och hon vet att hennes tid håller på att rinna ut. När jag var liten kunde hon sitta vid sina stora skärmar i många timmar och knappa in text på ett uråldrigt tangentbord. Nu sitter hon mest vid sitt fönster och tittar ut, och hennes blick är så långt borta.

– Det känns väl bra att vara ute på äventyr igen, Gammi? säger jag och skjuter upp rullstolen i en rymlig magnetbanevagn, med röda mjuka stolar av den klassiska återvunna plasten. Det är en

långfärdsbuss och jag undrar tyst vart vi ska den här gången. Men jag frågar inte. Gammi gillar hemligheter. Hon talar nog om vårt utflyktsmål senare.

– Det känns alldeles utmärkt! Man måste ju spendera sitt platinabrillob på något speciellt sätt.

Hon vrider lite på sin stela nacke för att kunna se mig i ögonen.

– Vi är nog lika knäppa båda två, konstaterar hon. Hur många tanter firar bröllopsdag när gubben varit död i femtio år? Och hur många studenter går upp tidigt en lördagsmorgon för att sticka på äventyr med sin gammelmormor?

– Det är väldigt trevligt att vara knäpp!

Gammi skrockar nöjt.

– Det är rätta tagen, Anne Katta. Du kommer nog gå långt i livet. Det kan man göra om man är tillräckligt galen.

Jag ser ut genom fönstret på landskapet vi far förbi.

– Om man är galen på rätt sätt, ja. Det är nog inte jag.

– Sådant kan man aldrig veta, säger Gammi och vrider sig om för att se vad jag ser. Det är det fina och läskiga med galenskap.

Vi åker förbi en stor sjö. Solen glittrar i vattnet och även om det ligger fula våggeneratorer och guppar i en rad över sjön är det vackert. Några flyttfåglar flyger över himlen i ett stort V. Kanske är det tranor, men jag har då aldrig varit bra på fåglar. Gammi vet såklart.

– Tranor, säger hon. Det borde du väl kunna. Minns du inte när vi rymde till Hornborgasjön?

– Klart jag minns! Men det var så många fåglar där! Både tranor och gäss och ... och ... svanar. Och så fick jag varm choklad och bulle och då glömde jag väl allt annat.

– Ungar, säger Gammi och skakar på huvudet. De tänker visst bara på mat. De missar all jordens skönhet för en bit vetebröd och chokladmjölk.

Det är egentligen underligt att en tjugooftåring kan ha sin hundrafyraåriga gammelmormor som sin bästa vän. Men det är väl för att vi är galna. Och även om Gammi är hundra gånger klipskare än mig, så är vi lite lika på något sätt. Vi har åkt på våra äventyr ända sedan jag var riktigt liten. Gammi har berättat att hon hade lovat mamma att skjutsa mig i vagnen till förskolan men när vi närmade oss grinden började jag gråta och ville inte gå in. Och då tyckte Gammi att vi lika gärna kunde hitta på något annat, så hon köpte dubbelmackor med sojakorv och äpplen på Livsmedelscentralen, och så körde hon ut mig i skogen och vi plockade blåbär en hel dag. När vi kom hem var mamma arg som ett bi, förskolan hade larmat polisen och jag var blåkladdig på hela kroppen men roligt hade vi haft. Gammi säger att det var enda gången vi drog iväg utan mammas samtycke. Men det var bara den första av många härliga utflykter. Och nu sitter vi här med ombytta roller. Det är jag som kör Gammi. Hon är inte så stark längre och jag försöker låta bli att tänka på den dagen hon inte längre finns kvar på jorden. Ibland när jag hör om de underjordiska fängelserna och alla tankeförbrytare som sitter där och aldrig får se solens ljus, tänker jag att så kommer det kännas när Gammi är borta. Men ännu är hon kvar.

Tåget stannar till på ett par stationer och vi sitter tysta. Jag håller på att somna till för vi gick upp ganska tidigt på morgonen och igår kväll var jag uppe för sent som vanligt. Men Gammi tittar på mig med en ovanligt genomträngande blick och efter en stund bryter hon tystnaden.

– Vad är det värsta en människa kan göra?

– Att döda någon, skulle jag tro?

– Det är illa, mycket illa, nickar Gammi. Men det onda börjar långt innan.

Hon ser ut genom fönstret med sin frånvarande grubbelblick, som om hon såg något långt borta i minnet.

– Jag har ofta tänkt på det, säger hon till slut. De människor som lät hatet förblinda sig så långt att de inte tvekade att döda för sin övertygelse. Hatet kom först. Var det då det allra största problemet dök upp?

– Det var väl därför du uppfann tankeradion, säger jag. Så att man ska kunna upptäcka felaktiga åsikter i tid? Om den funnits innan kaosåren så skulle...

– Då skulle många liv sparats. Ja, det var därför jag gjorde det. En liten sak och ändå så stor. Men jag har stängt av din radio. Idag ska inget få störa oss. Åttio år sedan bröllopsdagen och tjugo år sedan första rymningen. Vem vet, det kanske blir den sista.

–Tyst med dig! Vi ska rymma många gånger till, det har vi ju bestämt.

Gammi skrattar retsamt.

– Jojo, det får vi se. Men nu ska vi av på nästa station, så du får hjälpa mig att få igång rullstolen.

Vi kommer ut på en plats jag inte känner igen. Perrongen är stor och det finns flera spår, men inget stationshus och jag kan inte se någon annan människa. Solen har gått i moln och dimma sveper över området. Bortom perrongen finns en skog av mörka barrträd som reser sig upp till en ås. Det går ett brett magnetbanespår rakt in i skogen, och bredvid den går en liten asfaltsväg.

– Dit ska vi, säger Gammi.

Det går lätt att köra rullstolen på den jämna vägen som verkar leda rakt in i ingenstans. Tystnaden är underlig, bara ett stilla surr hörs och så vinden uppe i grantopparna. Träden står tätt och det går inte att se vad som gömmer sig i skogen. Jag kan inte låta bli att rysa.

– Här har jag bott, säger Gammi plötsligt.

– Här?

– Ja. Fast tvåhundra meter ner i marken. Vi kommer till porten snart.

Minsann, där finns en dörr, mörk och med många skruvar. Den ser ut att gå rakt in i bergväggen, som porten till trollens håla i någon gammal sagobok. Gammi får mig att köra upp precis framför, och hon räcker ut sin hand som ser så märkligt blek ut i halvdunklet. Hon trycker handflatan mot dörren och den öppnas ljudlöst. Jag ser in i en hisskabin.

– Se inte så förvirrad ut, unge. Vi är vid min gamla bunker. Historisk plats, säger man. Hemlig också, fast inte så värst, du såg ju hur stor stationen var. Vi kanske får gå igenom ett par kontroller och radioscanningar, sedan ska jag visa dig mitt gamla arbetsrum. Kom nu och stäng innan dörren börjar larma.

Vi går in i hissen och just då tittar solen fram. Den skiner genom porten, rakt in på oss. Gammi vrider lite på sig för att få solskenet i ansiktet ett ögonblick. Sedan glider dörren igen och vi är ensamma i den dunkla hissen. Gammi knappar in något på väggen och vi rör oss nedåt. När vi kommer ut blinkar jag till, för ljuset är så starkt och vitt. Och här finns det folk! Vi är i en stor hall med högt i tak, glasfönster in mot kontor, en lång disk med datorer och en stor palm i ett hörn.

– Titta, vi får fint besök! säger någon och det flockas människor runt oss. Gammi får hälsa och hälsa, jag står tyst och försöker ta in att här är hon geni och hjälte, inte bara min gammelmormor. Där står en äldre man i vit rock och han har nästan tårar i ögonen. Han tar Gammis hand och böjer lite på huvudet.

– En stor ära, säger han och Gammi skrattar.

– Dumma dig inte Artur, säger hon. Det är en stor ära att träffa dig också, som stigit så i rang sen du tömde papperskorgar åt portvakten. Jag skulle tagit av hatten om jag haft någon men nu får jag nöja mig med mössan. Puh, jag hade glömt hur varmt det var här nere!

Hon tar av sig sin blå toppluva och lutar sig bakåt i rullstolen.

– Det är jubileum idag, förklarar hon för Artur och alla de andra. Platinabröllop fast min gubbe inte har möjlighet att närvara. Och så är det tjugo år sedan vi åkte på äventyr första gången, Ann-Katrin och jag. Vi tänkte fira med en extra intressant utflykt. Är det okej om vi tar en tur till rum 4098, så att hon får se den historiska platsen?

– Allt för er, nickar Artur. Jag ska släppa in er i systemet.

Vi får gå in i en annan hiss, Gammi och jag. Artur trycker Gammis hand och böjer på huvudet en gång till.

– Det var tack vare er jag kom så här långt, säger han. Jag är evigt tacksam och det är verkligen en stor ära att få stå till tjänst på ett så här obetydligt sätt.

– Roligt att höra, säger Gammi torrt och dörren stängs.

Hissen börjar röra sig nedåt. Den är gjord av halvgenomskinligt glas och jag kan se hur vi rör oss förbi ljus. Gammi knappar in något på väggen och en ruta blir genomskinlig så man kan se ut. Vi åker i ett schakt, kanske tjugo meter i diameter, och bakom glasrutor skymtar underliga anläggningar. Gammi försöker förklara vad det är för saker. Här förvaras tydligen allt det där som får tankeradion att fungera. Men jag pluggar litteratur, inte datateknik, så jag begriper inte mycket mer än att Gammi har rätt bra koll på det här fast hon är så gammal.

Vi stannar igen, dörren öppnas och jag får köra Gammi genom en lång korridor. Mattan är svart och taket täcks av ett rutnät av små lampor med vitt kallt ljus. Det skulle kunnat vara ett hotell i en stor stad där man bara bor en natt på och sedan glömmes bort. Väggarna täcks av dörrar i långa rader. Gammi öppnar en dörr med trycket av sin hand, och så kommer vi in i ett litet rum med massor av skärmar.

– Här är det, säger Gammi. Här satt jag i många dagar och nätter och programmerade. Fick ont i ryggen av stolen. När allt var klart klädde jag om den med det blommiga tyget men om man river bort det så finns den fula mörkblå sitsen kvar. Du kan sätta dig där, så kan vi ha en riktigt trevlig pratstund. Men först ska jag förbereda lite.

Hon rullar fram till ett tangentbord och börjar knattra. Skärmarna tänds och fylls av siffror och symboler. Jag fingrar på det blommiga stolstyget och försöker förstå någonting av vad hon gör.

– Pratstund, ja, säger Gammi. Här inne är din tankeradio helt avstängd, så den inte ska störa alla signaler som finns. Du hör sullet va?

Jag nickar.

– Det är signalerna som lägger grunden för den moderna tekniken. Allt samlas i den här bunkern. Här skapades den och här finns nyckeln till att utveckla den. Eller avveckla, om man nu skulle vilja det.

Hon sitter tyst lite och tittar så där långt bort igen. När hon börjar prata är det som om hon glömt att jag är där.

– Ja, varför skulle någon vilja vrida tillbaka en klocka? Världen går framåt, allt förändras och vi med den. Sådant som var helt okej i min ungdom är förbjudet nu, och det som då var fel anses vara rätt idag. Så är det. Värderingar ändras från tid till tid. Det vet vi alla, det lär vi oss vart vi än går. Vi matas med förändring. Men ofta undrar jag ... tänk om klockan går fel? Om vi hamnat i ett tempo, på en plats, i en värld som faktiskt skulle må bra av en annan sorts förändring? Inte bakåt, nej det går inte. Det finns nog de som försökt. Dumt. Man kan inte tvinga något tillrätta. Ofta kan man bara vara en katalysator. Det vet du väl vad det är, Anne Katta? Fast du bara har pluggat Shakespeare och Homeros?

– Jo, ungefär ... Finns i motorer eller?

– Motorer och mycket mer. Får ämnas att reagera utan att själv påverkas. Platina är en sådan. Platinabröllop, kommer det från att man nått en ålder då man inte själv kan påverka så mycket, utan bara

finns där och ser saker hända? Jag tror nästan det. Men du, Anne Katta, du behöver inte vara någon katalysator. Du kan göra saker och det händer något direkt.

Gammi knattrar på tangenterna en stund till.

– Du anar säkert vad som skulle hända om tankeradion skulle sluta fungera. Oj, vilket kaos det skulle bli! Människor skulle förlora den identitet de byggt upp under lång tid och det skulle säkert bli anarki för att folk plötsligt var fria att tänka vad som helst. Och kommunikationen! De skulle behöva prata med varandra, eller ringa fysiska telefoner om det finns sådana kvar någonstans. Och man skulle behöva skaffa sig egen kunskap om allt man nu kan söka upp med bara en tanke. Ack ja, tur att något sådant inte kommer ske.

Hon ser på mig med en mångtydig blick och jag börjar ana att hon har något lur på gång. Kanske borde jag bli orolig, men istället känner jag hur äventyrlusten växer i mig. Vi har hittat på konstiga saker förut och vem vet vad hon har planerat nu?

– Gammi, vad är det du har kokat ihop?

Hon svarar inte först, bara tittar på sina seniga händer. De darrar lite. Hon sträcker på fingrarna men de är stela.

– Mina händer är för gamla, säger hon. De når inte lika långt som de en gång gjorde. Men du har långa fingrar.

Det har jag faktiskt. Jag sträcker på dem så det knakar i lederna. Gammi vänder sig mot tangentbordet igen.

– Vi var flera stycken som utvecklade tankeradion, säger hon. Och alla var inte helt överens. Jag trodde att det var enda sättet att förbättra världen, det trodde väl de flesta. Men någon var skeptisk och ville ha en nödutväg, så att säga. En hemlig kod för att radera allt vårt arbete om det gick för långt.

– Men det har ingen gjort?

Gammi skakar långsamt på huvudet.

– Han som kom på idén blev fängslad för många år sedan för att han sa till frun att han ångrade sin uppfinning. Tankeradion var avlyssnad och så, ja ... De andra är döda idag, och de hade nog inte gjort det ändå. Ingen vet om koden idag förutom jag. Och när jag är borta försvinner koden också.

– Ändå vågar du berätta detta för mig? Tänk om vi är avlyssnade just nu?

Gammi skrattar.

– Jag har ju sagt att tankeradion är avstängd här inne. Det här är enda platsen i världen där man kan säga vad man vill, och det är bara jag som får komma hit utan vakt. Men jag tog inte bara hit dig för att få tala ostört. Jag tänkte vara katalysator, och du det som reagerar. Men du får bestämma vad du vill göra.

– Jag förstår inte riktigt.

– Klart du inte gör! Det här är sådant du aldrig fått tänka på i hela ditt liv. Ja, förlåt att jag talar i gåtor men det blir så när man talar om ett förbjudet ämne. Jag vill veta vad du tänker innan jag drar in dig på något som kommer förstöra hela ditt liv. För jag antar att du vet straffen för sabotage mot staten.

– ”Den som medvetet försöker skada rikets säkerhet genom avsiktlig förstörelse blir ovillkorligen dömd till straffarbete på livstid”, citerar jag, jo Gammi, jag har nog lärt mig om riskerna. Och jag är ledsen, men jag förstår nog inte riktigt vad världen skulle vinna på att förlora tankeradion. Den har ju medfört jättemånga fördelar. Jag har väl inte riktigt något att jämföra med, men ... Skulle det verkligen vara värt det?

– Det får du lista ut själv, säger Gammi. Jag utvecklade tankeradion för att jag hatade dem som förstört mitt liv och ville hämnas, inte för att jag egentligen brydde mig om hur världen såg ut. Idag ser

jag klarare. Man ska inte göra saker för att man hatar. Det är dumt. Men det var min del av historien, nu får du hitta din egen del.

Jag blundar och tänker på mitt liv hittills. På tjocka gamla böcker, virvlande höstlöv och solsken. Mest på solsken.

– Förlåt mig Gammi, säger jag. Men jag kan inte göra det.

– Då slipper du, då. Det här får vara en utflykt som alla andra.

Gammi är nog besviken men hon visar det inte.

– En väldigt fin utflykt, säger jag. Det var spännande att få se den här platsen. Jag kommer alltid minnas det och vara stolt över att ha en gammelmormor som du.

Hon fnyser.

– Det är då inte mycket att vara stolt över. Vill du åka hemåt nu?

– Inte riktigt än. Vi kan väl ändå passa på att prata mer nu när ingen kommer och stör.

Gammi ser på klockan som tickar på en av skärmarna. Hon nickar.

– En liten stund till kan vi sitta här. Vad ska vi passa på att prata om?

Vi börjar prata minnen om alla de äventyr vi åkt på. När vi åkte ut i skogen och plockade svamp, fast vi inte fick äta den för att allt i det området var radioaktivt, och när vi klättrade upp på en fabriksruin tidigt en söndagsmorgon och såg solen gå upp över staden. Och chokladmjölken vid Hornborgasjön, såklart.

– Du Gammi, frågar jag plötsligt. Hur kommer det sig att vi började åka på äventyr?

– Ja du. Något ska man väl göra när man är pensionär. Och du ville inte till förskolan, så då kunde jag lika gärna kidnappa dig.

Men det är något i hennes röst som får mig att tro att hon har en hemlighet till. För jag kommer ihåg den där blåbärs-plockningen för länge sedan och det var inte första gången Gammi skjutsade mig och jag inte ville gå in. Dessutom har jag tre äldre syskon som är trevligare och smartare än mig. Gammi skjutsade dem också. Men hon valde mig som äventyrskompis.

– Gammi? Var det bara det?

Hon ser mig underifrån i ögonen. Klockan tickar på skärmen och hon sitter tyst i mer än en minut. Sedan suckar hon.

– Det finns fler anledningar. Kom närmare, jag vill inte prata så högt om det, inte ens här inne. Så ja, det blir bra.

Hon tvekar lite, som för att leta efter de rätta orden. Sedan börjar hon berätta.

– När jag kom hit med din mamma i en ikeakasse var jag arg och ledsen. Inte så konstigt. Jag hade alltid vetat att världen var ond men att det var så illa ... jag hade levt i min forskningsbubbla i flera år och inte hade jag förstått hur saker kunde gå så galet. Och så kom det sig att jag föll i samma grop som rebellerna som dödat min familj. Jag började drivas av hat och hämndlystnad. Hela världen var ond och den skulle straffas för det. Du ska veta att det var moraliska diskussioner om tankeradion var etiskt möjligt att använda. Det inkräktar ju på det som är allra mest privat, ja du är ju van så du förstår nog inte vilka debatter det var. Men jag hade lyckats skapa mig ett namn, och slug som jag var använde jag inte ordet hämnd i mina anföranden. ”Slå tillbaka med skärpa och tydlighet”, sa jag, och det tyckte alla var jättebra, för alla hade någon de ville slå tillbaka på. Det var så under anarkin och kaosåren. Och så kom slaget. Alla fick inställa sig på centralerna för digital hjälp och operera in ett litet chip bakom örat. De som inte ville tvingades eller internerades, det var därför fängelserna började byggas i underjorden. Den provisoriska regeringen övervakade noga alla tendenser till uppror och avvikande åsikter kontrollerades. Du har säkert själv fått en varning någon gång i tonåren när du var missnöjd och ville ändra världen, det

brukar vara så. Och läget stabiliserades ganska fort. Men du Anne Katta, jag har så många liv på mitt samvete. Så många har försvunnit från solskenet på grund av mitt arbete. Få av dem har förtjänat det.

Gammi tystnar och ser tomt framför sig. Jag tar hennes hand i min och klappar den försiktigt.

– Och så var det Milo, fortsätter hon. Honom har du aldrig hört talas om. Ingen vill minnas honom, men hans bild har förföljt mig dag och natt i tjugo år.

–Tjugo år? Var det det ...

Hon nickar.

– Det var då jag fick mitt vett tillbaka och blev galen på det sätt jag är nu. Vi var goda vänner och kollegor här i bunkern. Han tog hand om din mamma en hel del under de där åren jag satt här inne och programmerade som en galning. Klipskaste människa jag mött. För vettig för sitt eget bästa. Det var han som ville ha en säkerhetskod för att förstöra tankeradion om det behövdes. Han var min främste motståndare i kampen för övervakningen. Men han var ödmjuk, tyvärr, och gav sig när han blev nerröstad. Efter det lämnade han arbetet här och började arbeta med solceller. Vi höll sporadisk kontakt i några år, sedan glömde jag bort honom. Skickade grattis när han gifte sig, men inte mer än det. Och klockan 05.37 för tjugo år sedan fick jag ett samtal från polisen. De hade gripit Milo för separatistisk verksamhet. Han hade sagt till sin fru, ja, det sa jag nog innan. Han tyckte att tankeradion var det värsta gissel som drabbat mänskligheten. Frun tänkte tanken och båda fängslades. Bort från jordens yta. Jag vet inte ens om de lever idag.

– Och efter detta drog du ut med mig i blåbärsskogen?

– Ja. Jag började ifrågasätta samhällets rätt att vaka över varje steg folk tar. Och när jag såg dig gråta och streta emot något du inte hade valt själv ... då såg jag väl hela den människomassa jag tvingat till förtvivlan med mitt hat och min eländiga hämndlystnad. På något sätt ville jag gottgöra vad jag brutit.

Hon tystnar och ser på klockan.

– Kära nån, vi har suttit här länge. Du måste vara lika hungrig som jag. Nu har jag sagt allt jag behöver säga, så om du känner dig färdig, är det nog dags att vi rör oss härifrån.

– Jag är inte färdig här, säger jag och bilder av höstlöv och solsken flyger genom huvudet. Säg mig vad koden är, så gör jag det. Har man långa fingrar måste de väl göra nytta på något sätt.

Jag rullar fram stolen till tangentbordet och Gammi stirrar på mig. Det gnistrar i hennes ögon och hon ler lite.

– Du är galen, säger hon.

– Du också. Då kan man nå långt i livet. Fast vi når nog aldrig längre än så här.

– Det är en definitionsfråga, säger Gammi och rätar på ryggen. Jag är fullkomligt nöjd med att aldrig nå längre än så här.

Jag ser henne i ögonen och trots tankarna på solsken och höstlöv och framtid håller jag nog med henne.

– Vi gör det här för Milo och din familj och alla de människor som förlorat sin frihet på grund av hat och dumma idéer, säger jag.

– Vi gör det, säger Gammi.

Koden är en invecklad rad av siffror och tecken man ska trycka ner samtidigt, och även om jag har långa fingrar är det svårt. Gammi leder mig steg för steg och till slut kommer det upp en liten ruta på skärmen. ”Do you want to delete everything?” står det och så finns det två små rutor ”Yes” och ”No”.

– Det är väl lika bra att vi säger hejdå i tid, säger Gammi. Tror inte vi får mycket tid att åka på utflykter efter det här.

– Nej.

Jag lutar mig fram över rullstolen och ger henne en kram. Sedan tar jag ett fast tag om musen och andas djupt.

– Ängrar du dig? Du måste inte trycka på knappen.

– Jag får nog gott om tid att ångra mig efteråt, säger jag och klickar på ”Yes”.

Skärmen flimrar till och det tysta surret ökar i volym tills det är ett skrik som skär genom luften. Jag måste hålla för öronen men Gammi sitter oberörd. Hon har sjunkit ihop, som om hon äntligen blivit av med en stor börda.

Plötsligt blir det tyst. I några ögonblick är det helt stilla. Jag tar Gammis trötta hand och hon ler lite.

– Öppna dörren, säger hon. Det finns inget att dölja. Inga hemligheter mer. Vi gjorde det och nu kan världen snurra bäst den vill. Katalysatorn har gjort sitt jobb.

* * *

Någonstans däruppe blåser löven runt och de är bruna, inte röda. De kommer multna, nya löv kommer virvla. Vindarna kommer svepa runt och solen skina, när den inte går i moln. Barrträden kommer att stå lika mörkgröna som idag och livet kommer rulla vidare fast på nya sätt. Kanske kommer folk en dag berätta historier om geniet och hjälten och skurken som förändrade världen och sedan förändrade allt igen med hjälp av sitt barnbarnsbarn som inte kunde ett dugg om datorer. Kanske kommer någon uppfinna något liknande igen och styra människorna ännu hårdare, eller så blir allt kaos och anarki. Men det får vi nog aldrig veta, Gammi och jag.

Bokrecensioner

Ärans väg

av Roger Undhagen m.fl.

Med äventyret *Döda skogen* – den första delen i den episka trilogin *Ärans väg* – tog rollspelet *Drakar och demoner* ett gigantiskt kliv. Här kom ett äventyr som inte gick ut på att du fick ett uppdrag, skulle besegra monster och hitta skatten.

Istället skulle du och dina medspelare utforska skogen hur ni ville, och efter ett tag formades en större utmaning och ni förstod att det inte bara handlade om att hitta skatter, utom också om att ta del av den i fantasy så vanliga kampen mellan gott och ont. Vi visste inte riktigt att det var det här vi behövde, men för många av oss blev det en viktig pusselbit i en livslång kärlek till fantasy och till rollspel.

Roger Undhagen skrev de två första delarna till trilogin, men något hände i hans samarbete med Äventyrsspel, vilket resulterade i att Michael Petersen fick skriva den avslutande delen, *Mörkrets hjärta*, och redan under det dimmiga 80-talet var det nog många som tyckte att avslutningen kanske inte var så episk som den kunde ha varit. Utformningen var också mycket mer uppstyrd än de två första delarna, vilket i sig skapade en ganska stor kontrast.

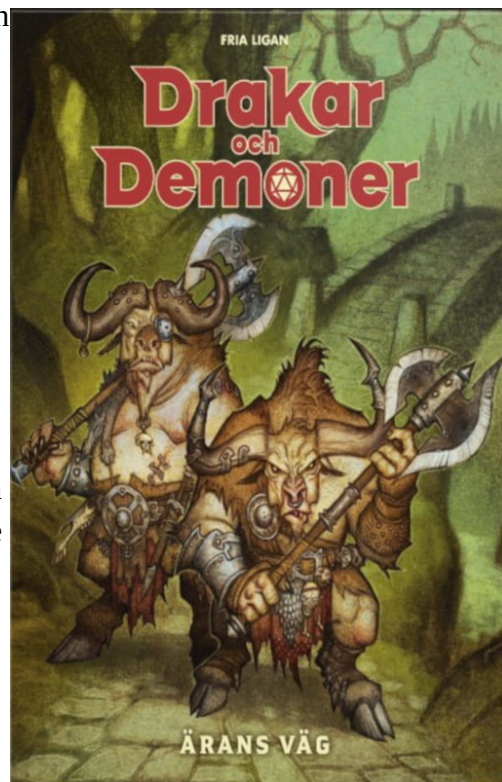
Ären gick och myten om Roger Undhagens egna avslutning växte i diskussioner mellan rollspelare, så det är väl knappast märkligt att Fria Ligan, vars nya version av *Drakar och demoner* är en perfekt mix av nostalgi och nyskapande, dammade av *Ärans väg*, letade upp Undhagen, lät honom få skriva sin avslutning och samtidigt också uppdaterade hela äventyret.

Ärans väg har nu dessutom fått en sammanhang och är kopplat till spelvärlden som presenterades i äventyrssviten som följer med reglerna (som i sin tur utgår från ett annat klassiskt äventyr som också skrevs av Roger Undhagen, nämligen *Dimöns hemlighet*). Det har också blivit en tydligare helhet i äventyret, spelldarpersonernas relationer har utvecklats, och även om det börjar lika anspråkslöst så är det i alla fall för spelledaren en fördel att veta vad som står på spel och hur allting hänger ihop.

Men det som framförallt är tydligt är hur stämningsfullt äventyret fortfarande är, även om det är skrivet på 80-talet, och det har hänt mycket med rollspelshobbyn och fantasigenren sedan dess, så finns det något i *Ärans väg* som slår an en väldigt speciell sträng. För även om gåtorna är enklare för medelålders erfarna rollspelare än knappt tonåringar som precis börjat spela, så är det fortfarande lika roligt, lika fantasieggande att spela. Det här beror troligen på att det har blivit ett så fint möte mellan den ursprungliga känslan och tilläggen jag nämnde här ovan som skapar en bättre helhet på hela äventyret.

Störst skillnad är det ju alltså den avslutande delen, *Mörkrets hjärta*. Den är kanske inte en så helig graal längre, och äventyret har svårt att leva upp till den förväntan som har byggts upp under alla dessa år, men det är ett värdigt och spännande avslut och det har många element som möjliggör riktigt roligt rollspelande. Och det är ju onekligen det viktigaste i sammanhanget.

Avslutningsvis hade det varit närmast tjänstefel att inte säga något om Johan Egerkrans fantastiska illustrationer som lyfter äventyret till nya nivåer och bidrar till att skapa den magiska stämningen. Bäst är



[Ärans väg](#)

naturligtvis hyllningen till den illustration av fantasykonstnären Carl Lundgren som pryder omslaget av den gamla versionen av *Döda skogen*. Men även alla kartor och miljöteckningar är som sig bör helt fantastiska.

Så vad annat kan jag säga än att jag kan varmt rekommendera gammal som ung rollspelare att plocka fram tärningarna, hänga ränseln över axeln och tillsammans med några goda vänner vandra in den döda skogen och låta stigarna leda er mot äventyr och stordåd.

– Patrik Centerwall

Nattskräck

av Rikard Slapak

Författaren Rikard Slapak har medverkat i flera antologier tidigare, och med novellsamlingen *Nattskräck* (Swedish Zombie 2022) som kom ut för några år sedan debuterade han som författare i egen rätt. Och vilken debut det är!

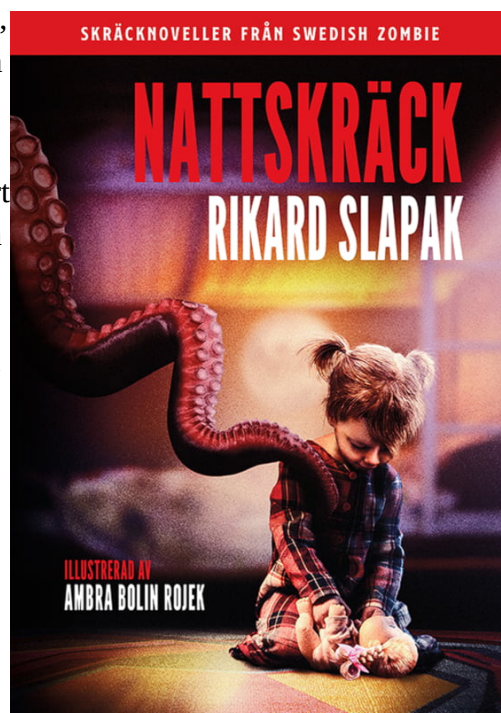
De tio novellerna är alla väldigt välskrivna och helt underbart vridna när de går in på djupet i olika skrämmande, ja ibland nästan surrealistiska, situationer som drabbar personerna som befolkar historierna. Det är oftast helt vanliga människor som det handlar om. Paret som åker vilse på en bilsemester i norra Sverige. Barnen som förstår att de inte bara fantiserar om monstret i garderoben. Pappan som drar med sin son när han upptäcker att hans fru är otrogen. Och även om vi väldigt snabbt i de flesta historier förstår att något verkligen är fel, så är det ändå så grundat i den normala vardagen just genom persongalleriet och hur väl deras vardag är skildrad genom genomtänkta och trovärdiga detaljer.

Skräcken som kommer är oftast utomvärldslig. Det är inte riktigt den kosmiska fasa som vi känner från främst HP Lovecraft, men det är bra nära eftersom den är så obegriplig och totalt främmande. Det är ofta något drömskt över det som händer, som om verkligheten helt plötsligt rämnade och ersattes av en obegriplig mardröm.

Det skulle ju, om det hanterades av en mindre skicklig författare, kunna bli löjligt, men Slapak lyckas hela tiden balansera på rätt sida, inte minst för att han tar sina historier och sina figurer på allra största allvar. Vilket också gör att man känner något för alla som drabbas och att några av novellerna är riktigt gripande.

Som ni förstår vill jag verkligen rekommendera *Nattskräck*. En mycket bra novellsamling, och jag hoppas att det kommer att komma fler skruvade berättelser från Rikard Slapaks penna!

– Patrik Centerwall



[*Nattskräck*](#)

Revir

av Frida Gamero Käll

Seraf förlag har sakta men säkert växt att bli ett av Sveriges största fantastikförlag. Deras inriktning på "romantasy" har onekligen legat i tiden, och under de senaste åren har de utvidgat utgivningen till mundana romantikromaner samt skräck – vilket ligger denne recensent mycket närmare om hjärtat.

Frida Gamero Källs debut, novellsamlingen *Revir* kom ut under 2023 och visar med allt önskvärd tydlighet att det var en utmärkt idé av Seraf förlag att satsa på skräcklitteratur. *Revir* består av 17 ganska korta och stundom väldigt skruvade noveller. Vi bjuds på spökhistorier, kulter, demonliknande varelser och andra otrevligheter.

Vi bjuds också på en rapp och välformulerad prosa samt ett tecken på en författare som inte räds för att gå så långt det krävs för att få en historia gripande eller obehaglig. Boken börjar närmast med en käftsmäll med novellen *Nattens drottning*. Det är visserligen förutsägbart hur det ska gå, men det spelar ingen roll i den fina gestaltningen och valet av synvinkel som historien berättas i.

Just den välgjorda skildringen av personernas tankar och känslor är något som är genomgående i de flesta novellerna, och också en av samlingens styrkor. För även om några av historierna nästan är för korta så lyckas ändå Frida Gamero Käll få oss att komma nära personerna, vilket ju gör att vi känner med dem när de drabbas av övernaturliga otäckheter. Och i kombination med det oftast högt skruvande tonläget på skräckelementen så är det en mycket lyckad debut.

Jag hoppas verkligen att författaren håller fast vid novellskrivandet, för det är en konst hon behärskar väldigt väl, men jag hade samtidigt önskat att hennes noveller fick ta ännu lite mer tid, att hon skulle ha gått in på djupet i personer och relationer ännu mer. För det är något jag onekligen tror att hon skulle klara av alldeles utmärkt.

Revir är med andra ord en utmärkt liten debut och jag vill uppmana alla skräckfantaster att hålla koll på Frida Gamero Käll, det känns som ett mycket intressant namn i den svenska skräckmyllan.

– Patrik Centerwall



[Revir](#)

Sandhäxan från Irj

av Lupina Ojala

Jag har haft glädjen av att återigen ha läst en utmärkt bra svensk fantasyroman full med intressanta kulturkrockar, nämligen *Sandhäxan från Irj* av Lupina Ojala (Catoblepas förlag, 2025), en bok som dessutom är kusligt aktuell, trots att den utspelas i den magiska världen Yddrios, fjärran från vår jord.

Irj är ett kuperat slättland där det bor tre olika sorters folk, de bofasta dalborna, nomaderna och erfer, en sorts troll som lever i underjorden. I århundraden har dessa levt i mer eller mindre fredlig samexistens, men nu hotas de av invaderande soldater från kejsardömet Tebidiar. Det är lätt att dra paralleller mellan kejsar Odokando och Vladimir Putin, eftersom kejsaren ämnar annektera Irj till en ny provins av Tebidiar. Men så enkelt är det inte. Det finns nämligen ingen gräns mellan ont och gott, men däremot gott om högst ordinära och ofullkomliga individer, trots att vissa besitter magiska förmågor.

Vi får den tragiska historien om Irj berättad ur flera personers synvinklar: dalbon Ne som redan i första kapitlet får ett dåligt omen, när den gamla spåkvinnan Mavi under byns traditionella och återkommande ritual säger att hon i framtiden kommer att bli en förrädare, en inkräktare. Enbart detta gör att man bara *måste* läsa vidare!

I tredje kapitlet möter vi Samarja Vekk, en befälhavare med hög rang från Tebidiar. Med sig har hon den magikunnige Makkado Drelar som är svag för bekvämligheter, och som kommer att orsaka en mycket tragisk utveckling genom att han tömmer soldatkassan för sina egna njutningar. Dessutom utför han en mycket grym maktdemonstration för att injaga skräck i lokalbefolkningen, något som Vekk avskyr och tar avstånd ifrån. Drelars stöld av soldatkassan gör även att de tebidianska soldaterna måste plundra dalbefolkningen, eftersom Vekk inte längre har möjlighet att köpa proviant till dem. Hon försöker dock lösa problemet med att idka byteshandel med erferna som även de svälter, första gången får hon guld som tillfälligt stärker krigskassan, men när hon vid nästa tillfälle får minutiöst flätade – men tomma – korgar, blir situationen kritisk, eftersom hon bytt bort det allra sista av provianten i hopp om att få guld igen. Kulturkrocken består i att erferna anser att de konstfullt tillverkade korgarna är mycket värdefullare än de gula stenarna som finns överallt i erfernas bogrotta, och lämnar dem helt enkelt av tacksamhet för all mat de fått.

Nomaderna har alltid återkommit varje år för att plundra dalen, och i fjärde kapitlet söker sig Ne till dem för att inte utsätta sitt eget folk för fara. Det visar sig att även nomaderna får problem, eftersom de inte kan plundra ett redan utblottat och svältande folk. Ne får en ny vän i den tålmodige pojken Vulam som lär henne nomadernas folk och kultur. Som läsare får vi även följa med ner i underjorden för att möta erferna som även de försöker överleva i dessa hårda tider.

Sandhäxan från Irj har olika perspektiv samt fokus på individer som vi kan relatera till, vilket gör boken mycket njutbar trots dess mycket allvarliga ämne om vilka hemska konsekvenser som krig och maktbegär orsakar, trots att det knappt förekommer några bataljer i boken, liksom även att folk måste samexistera, vilket ursprung de än har. Att en obetänksam handling utan ont uppsåt kan leda till en tragedi utan dess like. Ett stort plus för det flyhänta språket med klockrena gestaltningar, och ett driv som gör att



[*Sandhäxan från Irj*](#)

man inte släpper boken i första taget. *Sandhäxan från Irj* anbefalles varmt och förtjänar därmed fem gnistrande guldtackor av fem!

– Sandra Petojevic

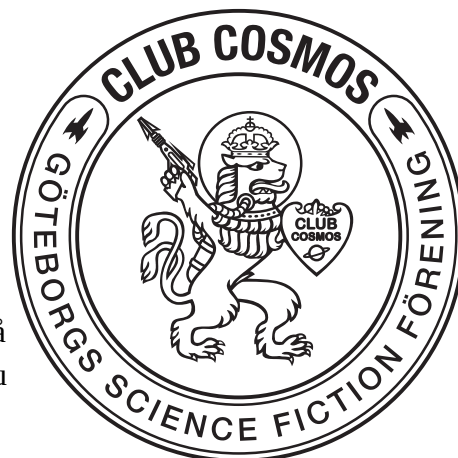
[Boken är i skrivandes stund ännu inte utgiven, men är planerad att släppas 2025-05-08 på [Catoplebas förlag](#) /Red.anm.]

Diverse nyheter

Club Cosmos bildtävling

Senaste nytt — en bildtävling med multi-tematisk utformning. Club Cosmos håller även i år en tävling och i år är det en bildtävling. Men vad var det där om multi-tematisk? Jo, årets tävling är så finurligt utformad att den går ut på att illustrera en novell som ännu inte finns! Tävlanen får inspireras av en titel till en hypotetisk novell och tillämpa sina fantastiska förmågor för att skapa ett konstnärligt alster på valfritt sätt.

I framtiden kanske det rentav blir en annan tävling som går ut på att skriva novellen också, men det vore att gå händelserna i förväg. Nu gäller det att bege sig till Club Cosmos webbsidor och spana in tävlingen!



<https://clubcosmos.net/competitions.php>

Swecon 2025 i Lund!

Helgen 10 - 12 oktober äger 2025 års Swecon rum. Den här gången i Lund, som ju är historisk mark för svensk fandom då den första kongressen ägde rum här 1956 (det finns ju naturligtvis de som påpekar att Lund är historisk mark av även andra anledningar, de har visserligen inte fel, men vi struntar i det nu). LunCon 2025 kommer äga rum i Stadshallen i centrala Lund, nära kända landmärken som Domkyrkan, AF-borgen och Kungshuset. Kongressmedlemmar varnas redan nu för att om de stöter på de delar av Brev från Cosmos redaktion som har studerat i Lund kan de fastna i ändlösa utläggningar om studenthistoria.



Det går i alla fall utmärkt att läsa mer och anmäla sig här:

<https://malmolundfandom.weebly.com/luncon-2025.html>

Eurocon 2025 på Åland

Den som inte orkar vänta tills oktober för att gå på kongress kan det gå bra att värma upp med Eurocon som den här gången kommer hålls på den vackra ön Åland. Således två stora kongresser på svenskspråkig mark under samma år, om än i olika länder.

Eurocon, också känd som Archipelacon 2 äger rum 26 - 29 maj i Mariehamn och den hugade kan läsa mer och anmäla sig här:

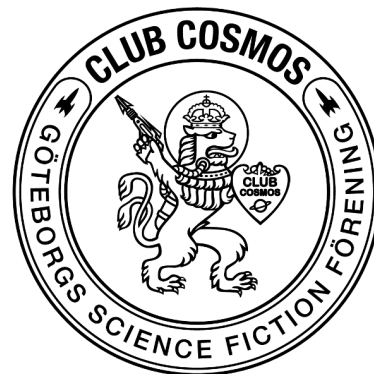
<https://archipelacon.org>



Västsvenska föreningar för science fiction och fantasy

Club Cosmos – Göteborgs litterära science fiction-förening

Club Cosmos, grundad 1954, är Sveriges äldsta aktiva science fiction-förening. Klubben har ett sextiotal medlemmar och även om föreningen främst är inriktad mot litterär science fiction så diskuteras allt från film till radio och musik. Club Cosmos träffas den andra tisdagen i varje månad på puben Haket i Göteborg. Förutom pubträffar ordnar föreningen bland annat picknicker i Slottsskogen, biobesök på science fiction-filmer och olika kongresser. På kongresserna hålls seminarier, föredrag, hedersgästtal, middag och auktioner. Club Cosmos är en förening för dem med ett brett intresse för science fiction och klubben är dessutom stolt sponsor till föreliggande novelltidskrift.



Web: <http://clubcosmos.net>

E-Post: info@clubcosmos.net

Mithlond – Göteborgs Tolkiensällskap

Mithlond är en förening för alla som är intresserade av J.R.R. Tolkiens magiska värld. Föreningen grundades 1981 och har idag ett sjuttital medlemmar. Det är en litterär vänskapsförening som samlar personer av alla olika åldrar och övertygelser kring ett gemensamt intresse för fantasy och Tolkien. Medlemmarna gestaltar karaktärer från Tolkiens värld som de själva valt. Alver, hobbitar, dvärgar, människor (och en och annan mer ljusskygg varelse) träffas och har trevligt tillsammans. Några gånger per år arrangerar Mithlond större fester (med banketter, dans och ceremonier). Den mer vardagliga verksamheten sker till stor del i mindre gillen för bl.a. språk, böcker, historia, hantverk, spel, musik, dans, mat och dryck. Aktiviteterna involverar allt ifrån djupdykningar i Midgårds historia till hantverksträffar vidare till bara lättsamt umgänge över kakor och te.



Web: <http://mithlond.se>

E-Post: lots@mithlond.se

West Coast Trekkers – Förening som visar Star Trek på bioduk

West Coast Trekkers, WCT, grundades 1996. Fyra gånger om året arrangerar WCT Star Treffar då de visar Star Trek-avsnitt eller långfilmer på bioduk. De har också boktreffar, pubkvällar och föredrag. På treffarna har WCT utlottningar av priser och de har även olika tävlingar i form av Fan Art (skapa Star Trek-konst i valfritt material) och kostymtävling (hemmasydd uniform eller annan klädsel som inspirerats av Star Trek).



Web: <http://www.trekkers.se>

Kalendarium

Under inga omständigheter lämnar vi någon garanti för att framtiden beter sig som förväntat. Notera att medlemskap eller inträdesavgift kan krävas för vissa evenemang. För mer information, se respektive arrangörs hemsida. Ändringar kan förekomma närsomhelst.

Datum	Evenemang	Arrangör
Maj 2025		
6/5	Ölkväll	Mithlond
13/5	Pubkväll	Club Cosmos
24/5	Nördparad	SF-Bokhandeln
26/5–29/5	Eurocon	Archipelacon
28/5	Bokgille	Mithlond
Juni 2025		
3/6	Ölkväll	Mithlond
10/6	Pubkväll	Club Cosmos
22/6	Picknick	Club Cosmos
25/6	Bokgille	Mithlond
Juli 2025		
1/7	Ölkväll	Mithlond
8/7	Pubkväll	Club Cosmos
30/7	Bokgille	Mithlond
Augusti 2025		
5/8	Ölkväll	Mithlond
12/8	Pubkväll	Club Cosmos
27/8	Bokgille	Mithlond
September 2025		
2/9	Ölkväll	Mithlond
9/9	Pubkväll	Club Cosmos
24/9	Bokgille	Mithlond
Oktober 2025		
7/10	Ölkväll	Mithlond
10/10–12/10	Luncon 2025	Malmöfandom
14/10	Pubkväll	Club Cosmos
29/10	Bokgille	Bokgille
Uppdaterad 2025-05-02		

Planerar ni ett evenemang? Skicka e-post till info@clubcosmos.net och berätta.

Adjöss och tack för fisken

Så har läsningen nästan nått sitt slut för det här numret — ett nummer som på teman som Platina och Jubileum säkerligen kommer att klara sig utan att rosta.

På tal om texter som rostar kan man konstatera att oron över AI-genererade texter nu verkar minska något. Allt som oftast dyker det upp artiklar om hur AI ännu en gång skrivit långgrandigt, oinspirerande och ytligt om än iallafall i hela meningar. Här i *Brev från Cosmos* satsar vi iallafall på kärnfulla, inspirerade och tankeväckande noveller (och hela meningar fixar vi i korrläsningen).

Vad nästa nummer handlar om vet bara tidsresenärer, men redaktionen fortsätter enträget att jobba för att fantastik på svenska skall få mer spridning och framför allt — läsning!

-Peter Bengtsson